

**ANEKS NR 10
DO UMOWY NR 00002-6933-UM0220002/15
Z DNIA 19 MAJA 2016 r.**

zawarty w dniu3 czerwca.....2020 r. w Toruniu

pomiędzy :

Województwem Kujawsko-Pomorskim

z siedzibą w Toruniu, Plac Teatralny 2, 87-100 Toruń

reprezentowanym przez:

Bartosza Szymańskiego – Dyrektora Wydziału Koordynacji RLKS, działającego na podstawie upoważnienia udzielonego uchwałą nr 11/462/17 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 marca 2017 r. w sprawie upoważnienia pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu do składania oświadczeń woli związanych z prowadzeniem bieżącej działalności Województwa, zmienioną uchwałą nr 2/49/19 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 16 stycznia 2019 r.

a

Stowarzyszeniem „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk”,

z siedzibą w Nakle nad Notecią,

przy ul. Powstańców Wielkopolskich 6, 89-100 Nakło nad Notecią,

NIP 5581821131,

numer KRS 0000315055,

reprezentowanym przez:

Kamile Radzką – Januszewską – Prezes Zarządu Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk”

Na podstawie umowy nr **00002-6933-UM0220002/15** z dnia **19 maja 2016 r.** oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1167), Strony postanawiają, co następuje:

§ 1

W umowie wprowadza się następujące zmiany:

- 1/ W załączniku nr 1 do powołanej na wstępie umowy, rozdział V LSR otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego Aneksu.

- 2/ W załączniku nr 1 do powołanej na wstępie umowy, rozdział VI LSR otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego Aneksu.
- 3/ W załączniku nr 1 do powołanej na wstępie umowy, rozdział VII LSR otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 3 do niniejszego Aneksu.
- 4/ W załączniku nr 1 do powołanej na wstępie umowy, rozdział VIII LSR otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 4 do niniejszego Aneksu.
- 5/ W załączniku nr 1 do powołanej na wstępie umowy, załącznik nr 1 do LSR otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 5 do niniejszego Aneksu.
- 6/ W załączniku nr 1 do powołanej na wstępie umowy, załącznik nr 3 do LSR otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 6 do niniejszego Aneksu.
- 7/ W załączniku nr 1 do powołanej na wstępie umowy, załącznik nr 4 do LSR otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 7 do niniejszego Aneksu.

§ 2

Pozostałe warunki Umowy nie ulegają zmianie.

§ 3

Aneks został sporządzony w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym egzemplarzu dla każdej ze stron umowy.

§ 4

Aneks wchodzi w życie z dniem podpisania.

**WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE**

Dyrektor Wydziału
Koordynacji RLKS

Barłomiej Bzyskiński

LGD

Prezes Zarządu Stowarzyszenia

Kamila Puzka-Januszewska

STOWARZYSZENIE

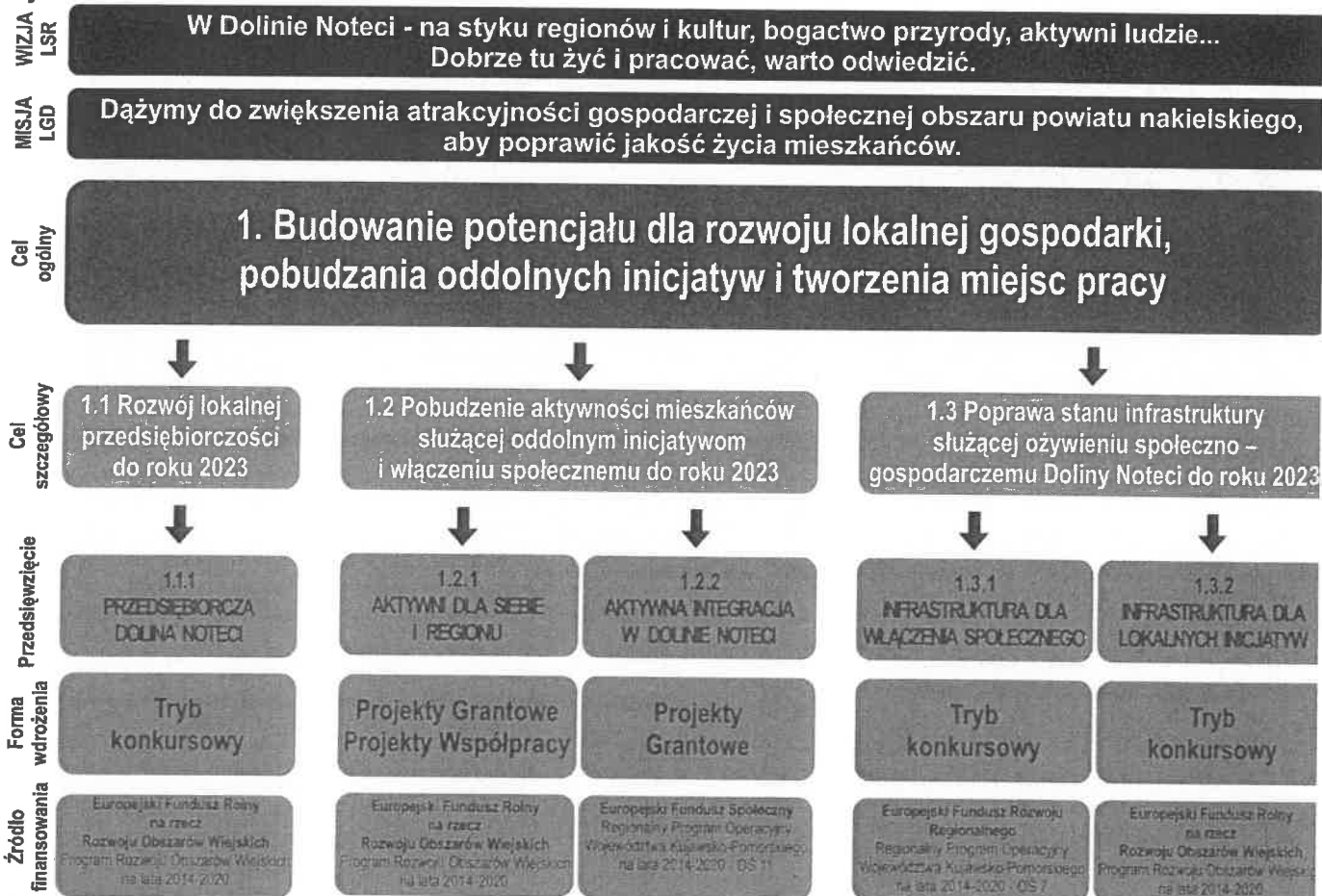
„Partnerstwo dla Krajny i Paruk”
ul. Powst. Wielkopolskich 100 Nakło n. Not.
tel. (52) 524 64 50, tel/fax. (52) 524 64 34
e-mail: partnerstwo.naklo@wp.pl
NIP 638-162-11-31, REGON: 340741250

1. Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT i diagnozą obszaru.

Mając na uwadze wnioski z diagnozy obszaru oraz w oparciu o analizę SWOT, przed przystąpieniem do formułowania celów uwzględniono również konieczność ich powiązania z celami poszczególnych programów, w ramach których finansowana będzie LSR, tj. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER) oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (Działanie 7.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność oraz Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR).

W trakcie prac nad LSR ostatecznie sformułowano 1 Cel ogólny, któremu odpowiadają 3 cele szczegółowe zgodnie ze schematem:

Rysunek 3. Schemat celów LSR

Źródło: Opracowanie własne

Uzasadnienie sformułowania celów i przedsięwzięć w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT i diagnozą obszaru.

Przyjęte w LSR cele (ogólny i szczegółowe) są konkretne, ściśle adekwatne do analizy SWOT oraz wynikają ze specyfiki obszaru oczekiwań mieszkańców.

Jak opisano w Rozdziale II LSR *Partycypacyjny charakter LSR* już na etapie prac nad diagnozą obszaru poczynawszy od jesieni 2014 r. LGI prowadziła szereg działań konsultacyjnych m.in. badania lokalnych liderów (ewaluacja wewnętrzna - 127 uczestników), sondaż diagnostyczny (239 ankiet) jak również spotkania z różnymi środowiskami (przedsiębiorstwami, lokalnymi samorządami, instytucjami rynku pracy i pomoc społecznej), które miały na celu poznanie w jak największym stopniu lokalnych problemów i potrzeb. Tak przeprowadzona partycypacyjna diagnoza stała się podstawą do wstępnego określenia celów i kierunków dalszego rozwoju obszaru LSR. W dniu 4.08.2015 r. w Wiejskim Domu Kultury w Ślesinie, w których udział wzięło 58 osób (przedstawiciele wszystkich gmin i sektorów obszaru LSR). Podczas spotkania na bieżąco prezentowanej wówczas diagnozy (uwzględniającej wcześniejsze już rekomendacje lokalnych środowisk: wyniki sondażu, ewaluacji, spotkań uczestników warsztatów określili przyszłościową wizję obszaru, w więc stanu docelowego – pożądanego jako: „W Dolinie Noteci - na styku regionów i kultur, bogactwo przyrody, aktywni ludzie. Dobrze tu żyć i pracować, warto odwiedzić”, a następnie dokonano oceny szans i zagrożeń procesi rozwoju obszaru LSR w kontekście własnych atutów i słabości (analiza SWOT). W wyniku indywidualnych wyborów wszystkich uczestników, spotkania mając jednocześnie na uwadze zebrane wcześniej opinie wyróżniono najbardziej istotne czynniki, które pozwolą na osiągnięci sformułowanej wizji (wpłyną na sukces przyszłej strategii). Poniżej zawarto najistotniejsze wnioski z konsultacji w tym zakresie:

- ukierunkowanie się w nowej LSR na tworzenie miejsc pracy (wsparcie przedsiębiorczości jako priorytet),
- zaplanowanie działań aktywizujących mieszkańców (zwłaszcza poprzez środowiska lokalnych NGO, angażowanie do działań dzieci młodzież a także przygotowanie oferty dla osób starszych, którzy stanowią blisko 1/3 mieszkańców obszaru),
- niwelowanie zjawiska ubóstwa i zjawiska bezrobocia,

- potrzeba także działań infrastrukturalnych (infrastruktura turystyczna, rekreacyjna czy kulturowa), a także uprządkowanie wielu obszarów zdegradowanych lub nadanie im nowych funkcji, które niewątpliwie sprzyjają integracji i aktywizacji mieszkańców
- Na bazie powyższych wniosków zdefiniowano, wstępnie cele ogólne, szczegółowe i odpowiadające im przedsięwzięcia, które były potem jeszcze wielokrotnie korygowane i weryfikowane w powiązaniu z innymi elementami planowanej LSR aż do grudnia 2015 r. (spotkania, e-konsultacje, punkt konsultacyjny, prace Zespołu Partycypacyjnego). Ostatecznie jednak nabrały kształtu jak poniżej.

Cel ogólny 1. „Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania lokalnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy” oraz 3 cele szczegółowe i 5 odpowiadających im przedsięwzięć

- Cel szczegółowy 1.1 „Rozwój lokalnej przedsiębiorczości do roku 2023” (Przedsięwzięcie I Przedsiębiorcza Dolina Noteci)
- Cel szczegółowy 1.2 „Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023” (Przedsięwzięcie II Aktywni dla siebie i regionu, Przedsięwzięcie III Aktywna Integracja w Dolinie Noteci)
- Cel szczegółowy 1.3 „Poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno – gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023 ” (Przedsięwzięcie IV Infrastruktura dla włączenia społecznego oraz Przedsięwzięcie V Infrastruktura dla lokalnych inicjatyw)

Wybór celów i przedsięwzięć jest uzasadniony w odniesieniu do diagnozy problemów, grup docelowych i obszarów interwencji co potwierdza poniższy opis:

Cel szczegółowy 1.1 „Rozwój lokalnej przedsiębiorczości do roku 2023” odnosi się do zdiagnozowanych problemów w obszarze bezrobocia (trwale wysoki poziom bezrobocia) i rynku pracy (mało firm, mało miejsc pracy, niskie kwalifikacje osób pozostających bez pracy). Realizacji celu ma służyć Przedsięwzięcie I Gospodarka Doliny Noteci ukierunkowane na tworzenie nowych miejsc pracy poprzez wsparcie inwestycyjne i szkoleniowe na tworzenie i rozwój lokalnych firm. Grupy docelowe: mieszkańcy obszaru, w szczególności grupy defaworyzowane ze względu na dostęp do rynku pracy pragnący rozpocząć własną działalność gospodarczą (samozatrudnienie) a także istniejące mikro i małe przedsiębiorstwa, tworzące miejsca pracy.

Cel szczegółowy 1.2 „Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023” odnosi się do zdiagnozowanych wcześniej problemów:

- związanych z niską aktywnością mieszkańców - w szczególności ludzi młodych, którzy nie mają zbyt wielu możliwości i propozycji angażowania się w jakiekolwiek działania poza domem i szkołą, a także obserwowanego w ostatnich latach spadku zaangażowania NGO pomimo stosunkowo dużej ich liczby dodatkowo problemów związanych z zagospodarowaniem czasu wolnego seniorów, którzy jak wskazano powyżej stanowią stosunkowo wysoki odsetek populacji mieszkańców obszaru LSR, a także słabym wykorzystaniem lokalnego potencjału (Krajna, Pałuki, Dolina Noteci). Pobudzaniu tej aktywności służyć będzie Przedsięwzięcie II LSR *Aktywni dla siebie i regionu*, w ramach którego poprzez konkursy dedykowane wyłącznie organizacjom pozarządowym realizowane będą niewielkie inicjatywy, które na bazie lokalnych zasobów mobilizować będą mieszkańców do wspólnych działań w różnych sferach życia społecznego, w szczególności zaś dzieci, młodzież i osoby starsze,
- ubóstwa, bezrobocia, niskiego statusu materialnego wielu rodzin (masowo korzystających z pomocy społecznej), które często prowadzi do tzw. wykluczenia. W ramach przedsięwzięcia *Aktywna Integracja w Dolinie Noteci* nastąpi wsparcie dla osób/rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem poprzez niewielkie projekty aktywizujące zarówno społecznie jak i zawodowo - aktywna integracja w ramach klubów pracy, klubów samopomocy, młodzieżowych itp., projekty dające umiejętności niezbędne na rynku pracy, czy z zakresu animacji kształtujące i rozwijające umiejętności osobiste i społeczne osób, które mają trudności w pełnej integracji z otoczeniem (podniesienie poziomu wiedzy, świadomości, umiejętności, kompetencji społecznych oraz motywacji do zmian).

Cel szczegółowy 1.3. „Poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno – gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023 ” odnosi się do zdiagnozowanych problemów:

- degradacji wielu obszarów (zwłaszcza obszarów wiejskich), która wynika zarówno z zaniechania bieżących remontów i odnowy infrastruktury, jak i braku dostosowania struktur przestrzennych oraz ich funkcji do nowych zmieniających się w czasie potrzeb. Dodatkowo obszary zdegradowane zamieszkują często grupy społeczności lokalnej ekonomicznie słabe, co obciąża je trudną problematyką społeczną (bezrobocie, ubóstwo, problemy wychowawcze, itp.) i prowadzi do zjawiska wykluczenia. W ramach Przedsięwzięcia IV *Infrastruktura dla włączenia społecznego* zaplanowano zatem realizację inwestycji z zakresu rewitalizacji (remonty i modernizacja obiektów, oraz ich adaptacja na cele społeczne, itp.), które służyć będą inicjatywom proponowanych w ramach Przedsięwzięcia „*Aktywna Integracja w Dolinie Noteci*”
- związanych z utrudnionym dostępem do lokalnej infrastruktury: turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej, która niewątpliwie sprzyja lokalnym inicjatywom opisanym w ramach celu 1.2 i pobudzaniu aktywności. Nie przypadkowa jest zatem sama nazwa Przedsięwzięcia V „*Infrastruktura dla lokalnych inicjatyw*”, w ramach którego realizowane będą głównie przez lokalne samorządy projekty infrastrukturalne w ramach Przedsięwzięcia V *Infrastruktura dla lokalnych inicjatyw* (infrastruktura ogólnodostępna i niekomercyjna).

Powyższe potwierdza, iż wybór celów i przedsięwzięć jest uzasadniony w odniesieniu do diagnozy problemów, grup docelowych i obszarów interwencji.

Szczegółowe rozwiązania w odniesieniu do poszczególnych przedsięwzięć LSR, określone w toku prac nad dokumentem opisano w dalszej części tego rozdziału pn. *Przedstawienie przedsięwzięć realizowanych w ramach Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność a także wskazanie sposobu ich realizacji wraz z uzasadnieniem.*

Poniżej zawarto matrycę logiczną powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników, która w syntetyczny sposób przedstawia planowaną drogę realizacji i weryfikacji LSR od momentu zdiagnozowania problemów lokalnych społeczności aż do ich rozwiązania w postaci konkretnych wymiernych produktów i rezultatów w ramach poszczególnych przedsięwzięć LSR.

Tabela 21. Matryca logiczna (powiązania diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników)

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie	Czynniki Zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
- Niski poziom rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (mało miejsc pracy, trwałe, niski poziom bezrobocia, - mało firm na 10 tys. mieszkańców - mało miejsc noclegowych	Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy	1.1 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości do roku 2023	1.1.1 PRZEDSIĘBIORCZA DOLINA NOTECI	Liczba utworzonych przedsiębiorstw mierzona w tabeli wskaźnikowej liczbą operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa w ramach środków LSR Liczba rozwiniętych przedsiębiorstw mierzona w tabeli wskaźnikowej liczbą operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa w ramach środków LSR	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach LSR	Wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności Zwiększenie liczby udzielonych noclegów na 1000 stałych mieszkańców Zmniejszenie liczby osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej	Ryzyko: - zła koniunktura gospodarcza w kraju - spadek aktywności gospodarczej mieszkańców obszaru LSR; poszukiwanie nowych, alternatywnych źródeł dochodu, - osoby bezrobotne (wskazane w LSR jako grupy defaworyzowane ze względu na dostęp do rynku pracy) nie będą zainteresowane podejmowaniem działań zwiększających ich szansę na rynku pracy
spadek aktywności lokalnych organizacji i ich zaangażowania w realizację inicjatyw wykorzystujących lokalne zasoby		1.2 Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023	1.2.1 AKTYWNI DLA SIEBIE I REGIONU	Liczba szkoleń z zakresu ochrony środowiska i/lub zmian klimatu zrealizowanych w ramach LSR	Liczba osób przeszkolonych w zakresie ochrony środowiska i/lub zmian klimatu w tym liczba osób z grup defaworyzowanych w ramach LSR	Zwiększenie liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych	Ryzyko: - niskie zainteresowanie osób starszych oraz dzieci i młodzieży nowymi formami aktywizacji z wykorzystaniem lokalnych zasobów

- niska aktywność mieszkańców, - niedostateczna oferta zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych - brak pozytywnych wzorów - slaba promocja i wykorzystanie lokalnych zasobów historycznych, kulturowych, przyrodniczych - slaba oferta kulturalna poza ośrodkami miejskimi - niska świadomość ekologiczna mieszkańców				Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	Liczba osób odwiedzających zabytki i obiekty	- niekorzystny klimat zewnętrzny oraz otoczenie prawne dla tworzenia, funkcjonowania i finansowania działalności organizacji
				Liczba wydawnictw informacyjno – promocyjnych nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów zrealizowanych w ramach LSR	Liczba odbiorców wydawnictw informacyjno – promocyjnych nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów zrealizowanych w ramach LSR	
				Liczba wydarzeń promocyjnych lub kulturalnych zrealizowanych ze środków LSR nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów, w tym w zakresie turystyki i rekreacji.	Liczba odbiorców wydarzeń promocyjnych lub kulturalnych zrealizowanych ze środków LSR nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów, w tym w zakresie turystyki i rekreacji.	
				Liczba przedsięwzięć edukacyjnych i/lub rekreacyjnych nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów zrealizowanych w ramach LSR	Liczba odbiorców przedsięwzięć edukacyjnych i/lub rekreacyjnych nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów zrealizowanych w ramach LSR	

				Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy w ramach LSR Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	Liczba projektów skierowanych do następujących grup docelowych: - przedsiębiorcy, - grupy defaworyzowane (określone w LSR), - młodzież, - turyści, - inne		Ryzyko: - małe zainteresowanie lokalnych przedsiębiorców organizacją staży i praktyk zakończonych zatrudnieniem - małe zainteresowanie osób bezrobotnych oraz zagrożonych ubóstwem i lub wykluczeniem społecznym wszelką aktywnością również na rynku pracy (żeby chciało się chcieć).
- wiele rodzin korzystających z pomocy społecznej - ubóstwo - trwale wysoki poziom bezrobocia, - niskie kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych - niski status materialny rodzin	1.2.2 AKTYWNA INTEGRACJA W DOLINIE NOTECI	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem programie	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna				

- wiele obszarów i obiektów zdegradowanych wymagających odnowienia, zagospodarowania na inne cele np. społeczne - ubóstwo i bezrobocie - niedostateczny dostęp do infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej,		1.3 Poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno – gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023	1.3.1 INFRASTRUKTURA DLA WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów		Ryzyko: - nieopracowanie przez JST Gminnych Programów Rewitalizacji
			1.3.2 INFRASTRUKTURA DLA LOKALNYCH INICJATYW	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej dofinansowanych w ramach LSR	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej dofinansowanej w ramach LSR		Ryzyko: - pogarszająca się sytuacja budżetowa potencjalnych Wnioskodawców zwłaszcza jednostek samorządu terytorialnego (graniczne poziomy zadłużenia)
				Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury kulturalnej dofinansowanych w ramach LSR	Liczba osób odwiedzających zabytki lub obiekty dofinansowane w ramach LSR		

2. Wykazanie zgodności celów z celami programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR.

Tabela 22. Zgodność celów LSR z celami programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR.

Zgodność z celami PROW na lata 2014-2020		Zgodność z celami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	
Cel ogólny LSR	Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy		
Cel programu	Cel szczegółowy 6B „wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich” w ramach priorytetu 6 „wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich”		
Cel szczegółowy LSR			
C 1.1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości do 2023 roku	Cel szczegółowy 6B „wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich” w ramach priorytetu 6 „wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich”	Oś Priorytetowa 7 Cel szczegółowy 1: Ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju	
	Cel C1.1 zakłada rozwój gospodarczy obszaru LSR poprzez działania ukierunkowane w szczególności na wsparcie grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy - pomoc w założeniu własnej działalności gospodarczej (premia na rozpoczęcie działalności) jak również wsparcie inwestycyjne istniejących lokalnych przedsiębiorstw (dotacja na rozwój). Cele przekrojowe PROW – ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu, innowacyjność Cele przekrojowe realizowane będą poprzez premiowanie (preferencje) na kryteriach wyboru operacji innowacyjnych, a także z zastosowaniem rozwiązań pro-środowiskowych czy pro-klimatycznych oraz przyczyniających się do utworzenia zielonych miejsc pracy	Wprawdzie C.1.1 nie będzie realizowany bezpośrednio ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego jednakże niewątpliwie poprzez zaplanowane w ramach celu wsparcie istniejących przedsiębiorstw (dotacja na rozwój firmy) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich będzie pośrednio realizowało również cel szczegółowy RPO.	
C 1.2. Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do 2023 roku	Cel szczegółowy 6B „wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich” w ramach priorytetu 6 „wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich” Realizacja celu C.1.2 zakłada niewielkie projekty (granty) ukierunkowane w szczególności na aktywizację (włączenie społeczne) wskazanych w diagnozie grup defaworyzowanych (dzieci i młodzież, osoby starsze) podlegających różnego typu wykluczeniom. Cele przekrojowe PROW – ochrona środowiska, ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu, innowacyjność Cele przekrojowe realizowane będą poprzez premiowanie (preferencje), na kryteriach wyboru operacji wskazujących nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów, działań czy sposobów realizacji a także rekomendowanie działań w zakresie podnoszenia wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych (m.in. szkolenia z zakresu ochrony środowiska i zmian klimatycznych)	Oś Priorytetowa 11 Cel szczegółowy 1: Wzrost aktywizacji społeczno - zawodowej mieszkańców objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju Realizacja celu C.1.2 zakłada także niewielkie projekty (granty) ukierunkowane bezpośrednio na wsparcie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (wskazanych w LSR równocześnie jako grupy defaworyzowane), w tym wsparcie na lokalnym rynku pracy (aktywizację społeczno – zawodową w wymiarze zatrudnieniowym) oraz pomoc osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem w pełnieniu ról społecznych (aktywna integracja o charakterze środowiskowym, działania samopomocowe, rozwój usług społecznych ułatwiających włączenie na rynku pracy, itp.). Dodatkowo przewidziano preferencje dla projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe (aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez włączenie w działania lokalnych NGO).	

C 1.3 Poprawa stanu infrastruktury służącejżywieniu społeczno – gospodarczemu Doliny Noteci do 2023 roku	Cel szczegółowy 6B „wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich” w ramach priorytetu 6 „wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich” <i>W ramach Celu C.1.3 przewidziano inwestycje w rozwój ogólnodostępnej infrastruktury (kulturalnej, turystycznej, rekreacyjnej) w znacznym stopniu przyczyniającej się do rozwoju lokalnych inicjatyw, a tym samym powiązanych z innymi inicjatywami realizowanymi na rzecz mieszkańców oraz pobudzających ich aktywność do realizacji wspólnych działań, co niewątpliwie sprzyjać będzie włączeniu społecznemu szczególnie środowisk podlegających różnego typu wykluczeniu. Rozwój infrastruktury to także szansa na ożywienie gospodarcze obszaru.</i> Cele przekrojowe PROW – ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu, innowacyjność <i>Cele przekrojowe realizowane będą poprzez inwestycje w rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego (w tym służących ekoturystyce), a także premiowanie na kryteriach wyboru operacji innowacyjnych o zasięgu LSR oraz inwestycji z zastosowaniem rozwiązań pro-środowiskowych czy pro-klimatycznych.</i>	Oś Priorytetowa 7 Cel szczegółowy 1: Ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju Cel C.1.3 zakłada również wprost inwestycje infrastrukturalne przyczyniające się rewitalizacji społeczno – gospodarczej miejscowości wiejskich o dużej koncentracji problemów społeczno-gospodarczych. Projekty rewitalizacyjne w ramach celu C.1.3 muszą być powiązane z projektami w ramach celu C.1.2. w zakresie wsparcia dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym co sprzyjać będzie niewątpliwie ożywieniu społecznemu. Rozwój lokalnej infrastruktury to jednocześnie poprawa jakości życia mieszkańców, zwłaszcza na obszarach zdegradowanych obciążonych dodatkowo problematyką społeczną (ubóstwo, bezrobocie, itp.), a także szansa na ożywienie gospodarcze obszaru.
---	--	--

Podsumowując stwierdzić należy, iż cele LSR służą wprost realizacji instrumentu „rozwój lokalny kierowany przez społeczność” przewidzianego w Umowie Partnerstwa oraz podążających za nią programach operacyjnych. LGD opracowując LSR z szerokim udziałem lokalnej społeczności, realizuje niewątpliwie podejście RLKS. Cel ogólny i szczegółowe LSR służą realizacji celów określonych zarówno dla PROW 2014-2020 jak i RPOWK-P 2014-2020, w ramach których planowane jest finansowanie LSR.

3. Przedstawienie celów z podziałem na źródła finansowania.

Tabela 23. Źródła finansowania w ramach celów LSR

Cel ogólny LSR	Cele szczegółowe	Źródło finansowania
Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy	1.1 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości do roku 2023	PROW 2014-2020
	1.2 Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023	PROW 2014-2020 RPO WK-P Oś priorytetowa 11
	1.3 Poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno – gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023	PROW 2014-2020 RPO WK-P Oś priorytetowa 7

4. Przedstawienie przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS, a także wskazanie sposobu ich realizacji wraz z uzasadnieniem.

Nazwa przedsięwzięcia

PRZEDSIĘBIORCZA DOLINA NOTECI

Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji:

CELU OGÓLNEGO 1

Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy

CELU SZCZEGÓŁOWEGO 1.1

Rozwój lokalnej przedsiębiorczości do roku 2023

Źródło finansowania:

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Poddziałanie: 19.2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
Wsparcie w ramach ww. przedsięwzięcia udzielane będzie zgodnie z zapisami rozporządzenia wykonawczego do ww. działania.

Fundusz: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Uzasadnienie wyboru przedsięwzięcia oraz sposób realizacji

Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na zdiagnozowane w LSR problemy związane głównie z wysokim bezrobociem, małą liczbą miejsc pracy i stosunkowo niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości.

Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia jest jedną z form skutecznego przeciwdziałania bezrobociu, podnoszenia poziomu aktywności zawodowej społeczeństwa, a także stymulowania rozwoju ekonomicznego i społecznego regionów. Planowane przedsięwzięcie służyć będzie promocji oraz wspieraniu inicjatyw i rozwiązań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy oraz budowy postaw kreatywnych, służących rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia (zwłaszcza w odniesieniu do grup wskazanych w LSR jako defaworyzowane ze względu na dostęp do rynku pracy tj. kobiet, osób bezrobotnych w wieku 25-34 lata, osób bezrobotnych o niskich kwalifikacjach, długotrwale bezrobotnych – powyżej 6 miesięcy).

Wsparcie realizowane w ramach **Przedsięwzięcia I Przedsiębiorcza Dolina Noteci** kierowane będzie zatem do:

- 1) osób fizycznych, które mają zamiar rozpocząć własną działalność gospodarczą i będzie obejmowało pomoc finansową w postaci jednorazowej **premię na rozpoczęcie działalności gospodarczej** w wysokości 50 tys. zł.
- 2) istniejących mikro i małych przedsiębiorstw, które mają zamiar inwestować w rozwój i będzie obejmowało pomoc finansową w formie **dotacji w wysokości nie większej niż 70% kosztów kwalifikowalnych** operacji (projektu), przy czym pomoc przyznawana jest do limitu, który w okresie realizacji LSR wynosi 300 tys. zł na jednego beneficjenta, przy czym minimalna wartość dofinansowania operacji (projektu) w ramach LSR wynosi nie mniej niż 50 tys. zł

Wsparcie obejmować będzie także podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje w zakresie podejmowania lub rozwijania działalności gospodarczej (tylko jako element towarzyszący operacji w zakresie podejmowania lub rozwijania działalności gospodarczej).

W przypadku wsparcia w zakresie rozwijania działalności gospodarczej oraz w odniesieniu do zakładania działalności gospodarczej zawsze wymagane jest utworzenie przynajmniej 1 miejsca pracy (w tym samozatrudnienie).

W ramach przedsięwzięcia, mając w szczególności na uwadze doświadczenia we wdrażaniu LSR w okresie 2007-2013 oraz rekomendacje mieszkańców obszaru LSR (patrz analiza SWOT), co do poszerzenia spektrum wspieranych działalności o branże inne niż związane z turystyką czy rekreacją, planuje się działania ukierunkowane na wsparcie tworzenia i rozwoju lokalnych przedsiębiorstw różnych branż. W szczególności jednak, z uwagi na specyfikę obszaru LSR i jego potencjał, mając na uwadze rekomendacje wynikające ze spotkań branżowych (konsultacji) z lokalnymi przedsiębiorcami premiowane przez LGD będą operacje:

1. rozwijające na obszarze LSR działalność usługową związaną z turystyką i/lub rekreacją,
2. rozwijające na obszarze LSR szeroko rozumianą działalnością produkcyjną (tworzącą miejsca pracy),
3. ukierunkowane na tworzenie tzw. zielonych miejsc pracy, tj. wykorzystujące zasoby naturalne obszaru LSR.

Mając na uwadze powyższe określono, iż LSR integrować będzie w szczególności następujące branże działalności gospodarczej (rozumiane jako sekcje PKD):

Sekcja C - przetwórstwo przemysłowe - PRODUKCJA

Sekcja I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi - TURYSTYKA

Sekcja R - Działalność związana z kulturą rozrywką i rekreacją - REKREACJA

W ramach LSR nie będą wspierane działalności wskazane w rozporządzeniu wykonawczym do poddziałania 19.2. PROW na lata 2014-2020 jako niekwalifikujące się do wsparcia oraz dodatkowo działalności związane z handlem hurtowym i detalicznym. Realizowane w ramach LSR operacje (projekty) nie mogą negatywnie oddziaływać na środowisko.

Innowacyjność realizowanych operacji – w ramach przedsięwzięcia przewidziano preferencje dla operacji innowacyjnych, tj. oryginalnych w skali lokalnej, co ma swoje odzwierciedlenie w lokalnych kryteriach wyboru. Innowacja rozumiana jest jako: dostarczenie usługi lub produktu (w tym turystycznego); i/lub zrealizowanie inwestycji; i/lub nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów i surowców; i/lub wykorzystanie technologii w procesie produkcji / świadczenia usługi; i/lub rozwój nowych rynków zbytu dotychczas nie znanych/stosowanych na obszarze LSR.

Grupy docelowe (odbiorcy) przedsięwzięcia:

Mieszkańcy obszaru objętego LSR, w szczególności grupy wskazane w LSR jako grupy defaworyzowane ze względu na dostęp do rynku pracy, planujący podjąć działalność gospodarczą a także istniejące mikro i małe przedsiębiorstwa z obszaru LSR.

Kwota wsparcia w ramach LSR:

- podejmowanie działalności gospodarczej - premia w wysokości 50 tys. zł;
- rozwijanie działalności gospodarczej:
 - maksymalny poziom dofinansowania nie wyższy niż 70 % kosztów kwalifikowanych;
 - minimalna kwota dofinansowania projektu – 50 tys. zł;
 - limit pomocy na beneficjenta – 300 tys. zł;

Tryb wyboru projektów przez LGD (forma wdrożenia): tryb konkursowy

Kwota LSR przewidziana na realizację przedsięwzięcia: 5 510 284,50 zł

Uzasadnienie przyjętego poziomu wsparcia:

1. Wysokość premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej (50 tys. zł) została dookreślona przez LGD na podstawie:
 - informacji dot. średniego poziomu dofinansowania projektów w województwie kujawsko-pomorskim w ramach działania 6.2 „Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013 udostępnionej LGD przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A., która była realizatorem 3 projektów w ramach ww. działania. Zgodnie z przedłożonym pismem TARR S.A. średnia wysokość dotacji na uruchomienie działalności gospodarczej wynosiła w woj. kujawsko-pomorskim w perspektywie 2007-2013 nieco ponad 35 tys. zł;
 - konsultacji z Powiatowym Urzędem Pracy w Nakle nad Notecią – wg danych PUP średnia kwota, deklarowana przez osoby bezrobotne, ubiegające się o jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, które uruchomiły działalność przy wsparciu finansowym PUP to ok. 24 tys. zł;

Z doświadczenia PUP w udzielaniu wsparcia osobom bezrobotnym w zakresie rozpoczynania działalności gospodarczej wynika jednak, iż w warunkach powiatu nakielskiego kwota 40 tys. zł byłaby najbardziej adekwatna do potrzeb osób rozpoczynających działalność gospodarczą.

Ostatecznie z uwagi na konieczność zachowania minimalnych wymagań PROW 2014-2020 (tj. całkowita wartość operacji realizowanych poza projektem grantowym wynosi co najmniej 50 tys. zł) kwotę premii dla rozpoczynających działalność gospodarczą w ramach środków LSR ustalono na poziomie 50 tys. zł.

2. Uzasadnienie przyjętego poziomu do 70% kosztów kwalifikowalnych w przypadku rozwijania działalności gospodarczej – pierwotnie w LSR przyjęto maksymalny poziom dofinansowania do 50% kosztów kwalifikowalnych, jednakże sytuacja w kraju związana z wprowadzonym w marcu 2020 r. stanem epidemii i związane z tym problemy lokalnych przedsiębiorców uzasadniają podwyższenie dofinansowania do maksymalnego możliwego poziomu wskazanego w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania "Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji:

CELU OGÓLNEGO 1

Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy

CELU SZCZEGÓŁOWEGO 1.2

Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023

Źródło finansowania:

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Poddziałanie: 19.2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz

Poddziałanie: 19.3 - Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania

Wsparcie w ramach ww. przedsięwzięcia udzielane będzie zgodnie z zapisami rozporządzeń wykonawczych do ww. działań.

Fundusz: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Uzasadnienie wyboru przedsięwzięcia oraz sposób realizacji

Wdrażane Przedsięwzięcie będzie odpowiedzią na zdiagnozowane w LSR problemy związane w szczególności z niską aktywnością mieszkańców, niedostateczną ofertą zagospodarowania czasu wolnego zwłaszcza dla osób starszych a także dzieci i młodzieży oraz niewykorzystanym potencjałem w postaci wielu organizacji pozarządowych i spadkiem ich aktywności szczególnie zauważalnym w ostatnim czasie.

Przy wdrażaniu **Przedsięwzięcia II** wykorzystane zostaną lokalne zasoby kulturowe, geograficzne, przyrodnicze, tożsamość i dziedzictwo obszaru LSR oraz potencjał jego mieszkańców, zwłaszcza skupionych w lokalnych organizacjach.

Działania realizowane w ramach przedsięwzięcia ukierunkowane będą na integrację mieszkańców obszaru w szczególności zaś wskazanych w LSR jako grupy de faworyzowane, tj.: osoby starsze (powyżej 55 roku życia), a także dzieci i młodzież (do 25 roku życia).

Powyższemu służyć będą 2 rodzaje działań:

1. INICJATYWY LOKALNYCH ORGANIZACJI - wykorzystujące lokalny potencjał historyczny, kulturowy, przyrodniczy czy turystyczny - podejmowane na rzecz zmiany postaw mieszkańców tj. aktywizowanie do pełnienia ról społecznych i włączenia we wspólne działania. W szczególności preferowane będą inicjatywy ukierunkowane na wsparcie grupy defaworyzowanej tj. dzieci i młodzieży oraz osób starszych. Inicjatywy te wdrożone zostaną w LSR za pomocą mechanizmu **projektów grantowych**, w których Grantobiorcami (realizatorami grantów) na podstawie umowy o powierzenie grantu zawartej bezpośrednio z LGD będą mogły być jedynie:

- lokalne organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną (wpis do KRS),
- jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną (w tym Koła Gospodyń Wiejskich będące w strukturach Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych)

posiadające siedzibę lub zarejestrowany oddział/ koło na obszarze objętym LSR (zgodnie ze statutem lub innym dokumentem regulującym zasady funkcjonowania).

O dofinansowanie grantu nie będą mogły ubiegać się jednostki sektora finansów publicznych oraz podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

W ramach Przedsięwzięcia planuje się realizację Projektów Grantów w zakresach wymienionych w PROW na lata 2014-2020:

- wzmocnienie kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, a także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych,
- zachowanie dziedzictwa lokalnego,
- promowanie obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych.

Projekty grantowe będą mogły obejmować powyższe zakresy łącznie lub też dotyczyć każdego zakresu z osobna.

Lista rekomendowanych zadań planowanych do realizacji w ramach grantu:

- organizacja kursów, szkoleń, warsztatów, wizyt studyjnych i innych działań edukacyjnych nawiązujących do lokalnych tradycji i dziedzictwa kulturowego Kraju i Państwa, jak również wykorzystujących potencjał turystyczny obszaru LSR,
- organizacja wydarzeń i imprez kulturalnych i promocyjnych (z wyłączeniem wydarzeń i imprez cyklicznych),
- opracowanie i wydanie materiałów promocyjnych, m.in. folderów, albumów fotograficznych, filmów promocyjnych, monografii, przewodników, widokówek, kalendarzy imprez kulturalnych planowanych w regionie i innych publikacji,
- szkolenia, warsztaty i inne działania edukacyjne ukierunkowane na podnoszenie wiedzy mieszkańców obszaru LSR w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych (promowanie postaw prośrodowiskowych i proklimatycznych),
- inne działania w zakresach opisanych powyżej.

Powyższa lista nie stanowi katalogu zamkniętego.

Innowacyjność realizowanych operacji – w ramach przedsięwzięcia przewidziano preferencje dla operacji innowacyjnych tj. oryginalnych w skali lokalnej, co ma swoje odzwierciedlenie w lokalnych kryteriach wyboru. Innowacja rozumiana jako: nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów i /lub działań, sposobów realizacji dotychczas nie stosowanych na obszarze LSR.

Grupy docelowe (odbiorcy): Mieszkańcy obszaru objętego LSR w szczególności grupy wskazane w LSR jako grupy defaworyzowane: dzieci i młodzież (do 25 roku życia) oraz osoby starsze (powyżej 55 roku życia).

Tryb wyboru projektów przez LGD (forma wdrożenia): projekty grantowe

Limity i ograniczenia:

Wysokość pomocy	Minimalna wartość dofinansowania tj. grantu – 5 tys. zł Maksymalna wartość dofinansowania tj. grantu – 20 tys. zł
Maksymalny % poziomu współfinansowania (kwota wsparcia w ramach LSR):	do 100% kosztów kwalifikowalnych
Wkład własny Wnioskodawcy:	nie jest wymagany

Kwota LSR przewidziana na realizację działania (granty): w okresie realizacji LSR LGD planuje zrealizować kilka projektów grantowych realizujących cel szczegółowy dla Przedsięwzięcia II Aktywni dla Siebie i Regionu, na łączną kwotę 293 233 zł

2. PROJEKTY WSPÓŁPRACY – działaniem wspierającym przedsięwzięcie będzie realizacja przez Lokalną Grupę Działania 2 projektów współpracy (w tym 1-go współpracy międzynarodowej):

Projekt współpracy nr 1 „Cztery pory roku na Krajnie”

Rodzaj współpracy oraz jej partnerzy: Projekt współpracy międzyregionalnej 4 LGD położonych w granicach historycznej Krajny tj.: Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Krajny i Paluk”, Stowarzyszenia NASZA KRAJNA, Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Krajna Złotowska oraz Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Krajna nad Notecią”.

Cel ogólny projektu: Promocja potencjału historycznego, kulturowego i przyrodniczego obszaru Krajny.

Cele szczegółowe projektu:

- odkrywanie nowych zainteresowań oraz ciekawych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, które przyczynią się do pielęgnowania tradycji kulturowych regionu Krajny,
- wzrost zainteresowania lokalnych społeczności własnym regionem,
- zwiększenie aktywności i zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczno-kulturowe obszaru partnerskich LGD.

Partnerzy projektu zakładają realizację kilku wzajemnie uzupełniających się działań, tj.:

- opracowanie aplikacji mobilnej promującej walory Krajny,
- opracowanie Leksykonu Krajny - wspólnego dla obszaru Krajny wydawnictwa zawierającego wszystkie informacje kulturowe, historyczne, przyrodnicze,
- przeprowadzenie kulinarnych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży o charakterze edukacji regionalnej u wszystkich partnerów projektu,
- organizacja wydarzeń promocyjnych nawiązujących do tradycji regionu Krajny oraz konferencji podsumowującej projekt.

Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru objętego LSR, w szczególności dzieci i młodzież

Projekt współpracy nr 2 „Wioski tematyczne sposobem na aktywizację lokalnych społeczności i promocję regionu”

Rodzaj współpracy oraz jej partnerzy: Projekt współpracy międzynarodowej realizowany przez 5 LGD z Polski tj.: Partnerstwo „Lokalna Grupa Działania Bory Tucholskie”, Stowarzyszenie NASZA KRAJNA, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Podgrodzie Toruńskie”, Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Paluk” oraz min. 1 partnera zagranicznego.

Cel ogólny projektu: Aktywizacja i integracja mieszkańców gmin poprzez upowszechnienie idei tworzenia wsi tematycznych.

Cele szczegółowe projektu:

- wykorzystanie potencjału, umiejętności i pomysłów mieszkańców wsi oraz infrastruktury i przestrzeni danej miejscowości do zbudowania produktu turystycznego w postaci wioski tematycznej;
- wzmocnienie oferty turystycznej obszaru partnerskich LGD;
- wyzwolenie mechanizmu przedsiębiorczości w mieszkańcach obszarów wiejskich;
- integracja mieszkańców obszaru LSR wokół wspólnego celu;
- pobudzenie lokalnych inicjatyw mieszkańców na obszarach partnerskich LGD.

Partnerzy projektu zakładają realizację kilku wzajemnie uzupełniających się działań, które służyć będą wzmocnieniu oferty istniejących, jak również rozwojowi nowych produktów w postaci wiosek tematycznych. Partnerzy krajowi planują realizację następujących działań:

- Organizację seminarium inaugurującego projekt „Wioski tematyczne sposobem na aktywizację lokalnych społeczności”.
- Przeprowadzenie wizyt diagnostycznych, tj. spotkań w sołectwach zainteresowanych udziałem w projekcie (identyfikacja potencjalnych uczestników wyjazdu i warsztatów).
- Study tour (prezentacja dobrych praktyk):

- po wioskach tematycznych Borów Tucholskich;
- po atrakcjach Ekomuzeum Doliny Noteci.
- Organizację warsztatów tematycznych (tematy uzależnione od potrzeb danego LGD), których efektem będzie opracowanie koncepcji produktów turystycznych w postaci wiosek tematycznych i ew. działania pilotażowe lub wzmocnienie oferty istniejących wsi tematycznych (oferty wspólne, materiały promocyjne).
- Organizację szkolenia „Animator gier i zabaw”. Szkolenie pozwoli zarówno na uatrakcyjnienie, jak i podniesienie poziomu ofert turystycznych wiosek tematycznych.
- Wyjazd szkoleniowy „Lepszy przykład niż wykład” do partnera zagranicznego (wspólny dla partnerów z Polski). W trakcie wyjazdu odbędą się międzynarodowe warsztaty budowania produktów turystycznych z wykorzystaniem lokalnych zasobów.

Poszczególne działania będą realizowane na obszarze partnerskich LGD w części lub całości.

Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru objętego LSR

Kwota LSR przewidziana na realizację całego działania (projekty współpracy): 200 000, zł

Wskaźniki realizacji projektów współpracy zgodnie z listą wskaźników PROW:

Produkty: liczba zrealizowanych projektów współpracy – 2 (w tym: projektów współpracy międzynarodowej – 1), liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy – 7 (przy założeniu, że każda LGD liczona jest raz niezależnie w ilu projektach współpracy uczestniczy), Rezultaty: liczba projektów skierowanych do następujących grup docelowych: - przedsiębiorcy, - grupy defaworyzowane (określone w LSR), - młodzież, - turyści, - inne – 2 projekty

Nazwa przedsięwzięcia III

AKTYWNA INTEGRACJA W DOLINIE NOTECI

Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji:

CELU OGÓLNEGO 1

Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy

CELU SZCZEGÓŁOWEGO 1.2

Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023

Źródło finansowania:

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

Oś Priorytetowa 11 – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność

Fundusz: Europejski Fundusz Społeczny

Przedsięwzięcie realizowane będzie zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020 a także Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 oraz innych regulacji mających zastosowanie do Osi 11 RPO

Uzasadnienie wyboru przedsięwzięcia oraz sposób realizacji

Przedsięwzięcie dotyczy działań na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Odpowiadając na problemy wskazane w diagnozie oraz analizie SWOT, zwłaszcza w kontekście długotrwale utrzymującego się poziomu bezrobocia i idącego w ślad za nim wysokiego odsetka osób korzystających z pomocy społecznej, ubóstwa, a także niskiej aktywności społecznej mieszkańców obszaru LSR działania w ramach **Przedsięwzięcia III** koncentrować się będą na aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru LSR w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym oraz osób z ich otoczenia.

Przedsięwzięcie ukierunkowane będzie zatem na pomoc osobom, mającym problemy zarówno na rynku pracy, jak i w obszarze życia społecznego. Przedsięwzięcie polegać będzie na realizacji różnego typu działań aktywizujących społecznie i zawodowo, a także działań integrujących osoby zagrożone ubóstwem i wykluczone ze społecznością lokalną i jej najbliższym otoczeniem.

Typy operacji (projektów) możliwych do realizacji w ramach LSR:

- Działania na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym takich jak:
 - kluby samopomocy (w tym z programem rówieśniczym obejmujące m.in.: rówieśnicze doradztwo, edukację, liderowanie, coaching rówieśniczy),
 - świetlice środowiskowe (w tym z programem socjoterapeutycznym, programem rówieśniczym obejmujące m.in.: rówieśnicze doradztwo, edukację, liderowanie, coaching rówieśniczy),
 - kluby młodzieżowe (w tym z programem rówieśniczym obejmujące m.in.: rówieśnicze doradztwo, edukację, liderowanie, coaching rówieśniczy),
 - kluby pracy,
 - aktywizacja społeczno-zawodowa (w tym szkolenia i podnoszące kompetencje i/lub dające nowe umiejętności zawodowe i społeczne),

- o i inne z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym.
- Działania wspierające rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej z wykorzystaniem m.in.:
 - o usług wzajemnościowych, samopomocowych,
 - o lidera lub animatora aktywności lokalnej oraz obywatelskiej,
 - o i inne rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej.
- Działania wspierające rozwój gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej, w tym: działania animacyjne, budowa i rozwój lokalnych partnerstw publiczno-społecznych na rzecz tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw społecznych i inne wspierające rozwój gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej.

Powyższe działania wdrożone zostaną w pełni w LSR za pomocą mechanizmu **projektów grantowych** w których realizatorami projektów na podstawie umowy o powierzeniu grantu zawartej bezpośrednio z LGD będą mogły być praktycznie wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów). W szczególności jednak premiowane będą: projekty realizowane przez grantobiorców spoza sektora finansów publicznych jak również projekty wynikające z Gminnego/Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Grupy docelowe (odbiorcy) przedsięwzięcia:

Mieszkańcy miejscowości o dużym nasyceniu negatywnych zjawisk społecznych objętych Gminnymi Programami Rewitalizacji oraz inne osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru LSR i ich otoczenie.

Tryb wyboru projektów przez LGD (forma wdrożenia): projekty grantowe

Limity i ograniczenia:

Projekty typu aktywizacja społeczno-zawodowa w wymiarze zatrudnieniowym (w tym szkolenia podnoszące kompetencje i dające nowe umiejętności zawodowe i społeczne)	Maksymalna wartość dofinansowania tj. grantu – 150 tys. zł. Szczegółowe zasady i ograniczenia dot. udzielenia wsparcia zostaną każdorazowo wskazane w załączniku do ogłoszenia o naborze wniosków „Zasady udzielania wsparcia na projekty objęte grantami w ramach EFS”
Pozostałe typy projektów	Maksymalna wartość dofinansowania tj. grantu – 50 tys. zł. Szczegółowe zasady i ograniczenia dot. udzielenia wsparcia zostaną każdorazowo wskazane w załączniku do ogłoszenia o naborze wniosków „Zasady udzielania wsparcia na projekty objęte grantami w ramach EFS”
Maksymalny poziom współfinansowania (kwota wsparcia w ramach LSR)	nie wyższy niż 95% (dotyczy wszystkich typów projektów) Poziom dofinansowania dla danego naboru będzie przez LGD każdorazowo podany w ogłoszeniu o naborze wniosków o powierzenie grantów.

Kwota LSR przewidziana na realizację przedsięwzięcia: w okresie realizacji LSR LGD planuje zrealizować 1 projekt grantowy realizujący cel szczegółowy dla Przedsięwzięcia Aktywna Integracja w Dolinie Noteci na kwotę 3 112 000,00 zł. W ramach projektu grantowego LGD zamierza realizować 2 rodzaje zadań merytorycznych:

- 1) Wybór projektów objętych grantem - działania w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej,
- 2) Wybór projektów objętych grantem - działania w zakresie aktywizacji społecznej: aktywna integracja, organizowanie społeczności lokalnej, kluby młodzieżowe oraz animacja społeczna.

CELU OGÓLNEGO 1

Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy

CELU SZCZEGÓŁOWEGO 1.3

Poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno-gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023

Źródło finansowania:

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

Oś Priorytetowa 7 – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność

Fundusz: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Przedsięwzięcie realizowane będzie zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020 a także Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 oraz innych regulacji mających zastosowanie do Osi 7 RPO

Uzasadnienie wyboru przedsięwzięcia oraz sposób realizacji

Przedsięwzięcie będzie niewątpliwie odpowiedzią na zidentyfikowane w diagnozie oraz analizie SWOT obszary problemowe związane ze złym stanem lokalnej infrastruktury oraz licznie wskazywanymi w szczególności przez lokalne samorządy obszarami zdegradowanymi, które są wynikiem jak już wskazano na wstępie Rozdziału V zarówno zaniechania bieżących remontów i odnowy infrastruktury, jak i braku dostosowania struktur przestrzennych oraz ich funkcji do nowych zmieniających się w czasie potrzeb. Dodatkowo obszary zdegradowane zamieszkują często grupy społeczności lokalnej ekonomicznie słabe, co obciąża je dodatkowo trudną problematyką społeczną (bezrobocie, ubóstwo, problemy wychowawcze, itp.) i prowadzi do zjawiska wykluczenia.

Wsparcie w ramach Przedsięwzięcia IV mając na uwadze cel ogólny LSR „Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy” ukierunkowane będzie na inwestycje przyczyniające się do rozwoju i podniesienia atrakcyjności obszarów problemowych (zdegradowanych) dla mieszkańców ale również inwestorów, poprzez uporządkowanie przestrzeni, przygotowanie jej do pełnienia funkcji społecznych, kulturalnych, innych (rewitalizacja społeczno – gospodarcza).

Beneficjentami Przedsięwzięcia będą mogły być wyłącznie podmioty, których operacja (projekt) będzie zgodna z Gminnym Programem Rewitalizacji (GPR) dla obszaru objętego projektem oraz dodatkowo przedmiotowy projekt musi wynikać i być powiązany ze zrealizowanymi, realizowanymi lub planowanymi do realizacji działaniami objętymi wsparciem w ramach EFS (kryterium dostępu). Działania rewitalizacyjne w ramach LSR winny być zatem uzupełnieniem potrzeb wynikających z realizacji projektów w ramach Przedsięwzięcia III LSR - *Aktywna Integracja w Dolinie Noteci* (źródło finansowania oś 11 RPO WK-P)

Obszary wyłączone w ramach LSR: z uwagi na ograniczenia w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 -2020 projekty w ramach niniejszego przedsięwzięcia nie będą mogły być realizowane na obszarach miast należących do obszaru LSR tj.: Kcynia, Mrocza, Nakło nad Notecią i Szubin.

Typy operacji (projektów) możliwych do realizacji w ramach LSR

Działania infrastrukturalne przyczyniające się do rewitalizacji społeczno-gospodarczej miejscowości wiejskich - w szczególności o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych - zmierzające do ożywienia społeczno-gospodarczego danego obszaru i poprawy warunków uczestnictwa osób zamieszkujących obszary problemowe w życiu społecznym i gospodarczym.

Operacje rekomendowane dla przedsięwzięcia:

- przebudowa, remont, modernizacja lub adaptacja budynków, obiektów w celu przywrócenia i/lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, kulturalnych, turystycznych lub rekreacyjnych wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu i zakupem niezbędnego wyposażenia,
- elementem operacji może być także przebudowa dróg gminnych (jedynie jako element towarzyszący).

Powyższa lista nie stanowi katalogu zamkniętego.

Z uwagi na fakt, iż opracowanie LSR zbiegło się w czasie z wejściem w życie ustawy o rewitalizacji, a tym samym przygotowywaniem przez lokalne samorządy wspomnianych powyżej GPR realizacja szczegółowych działań w ramach niniejszego przedsięwzięcia zostanie doprecyzowana w miarę postępujących prac w zakresie GPR. LSR będzie podlegała w tym zakresie niezbędnej aktualizacji.

Innowacyjność realizowanych operacji – w ramach przedsięwzięcia przewidziano preferencje dla operacji innowacyjnych tj. oryginalnych w skali lokalnej, co ma swoje odzwierciedlenie w lokalnych kryteriach wyboru. Innowacja rozumiana jest jako: zrealizowanie inwestycji; i/lub nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów i surowców; i/lub wykorzystanie technologii dotychczas nie znanych/stosowanych na obszarze LSR.

Beneficjenci (Wnioskodawcy): Realizatorami projektów w ramach przedsięwzięcia będą mogły być praktycznie wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych.

Grupy docelowe (odbiorcy) przedsięwzięcia:

Mieszkańcy obszaru objętego LSR – miejscowości wiejskie objęte Gminnymi Programami Rewitalizacji

Tryb wyboru projektów przez LGD (forma wdrożenia): tryb konkursowy

Maksymalny % poziomu dofinansowania (kwota wsparcia w ramach LSR): nie wyższy niż 85% kosztów kwalifikowanych.

Kwota LSR przewidziana na realizację przedsięwzięcia: 7 667 960,00 zł

Nazwa przedsięwzięcia V

INFRASTRUKTURA DLA LOKALNYCH INICJATYW

Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji:

CELU OGÓLNEGO 1

Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy

CELU SZCZEGÓŁOWEGO 1.3

Poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno-gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023

Źródło finansowania:

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Poddziałanie: 19.2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

Wsparcie w ramach ww. przedsięwzięcia udzielane będzie zgodnie z zapisami rozporządzenia wykonawczego do ww. działania.

Fundusz: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Uzasadnienie wyboru przedsięwzięcia oraz sposób realizacji

Przedsięwzięcie będzie odpowiedzią na zdiagnozowany w LSR problem związany z ograniczonym dostępem do infrastruktury kulturowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru LSR, co pośrednio wpływa również na niską aktywność mieszkańców przy organizacji wspólnych działań. Niski poziom rozwoju infrastruktury wiejskiej to jednocześnie niski standard życia jej mieszkańców. Rozwój infrastruktury kulturowo – rekreacyjnej to w przypadku opisywanego przedsięwzięcia dostarczenie społecznościom lokalnym przysłówiowej wędki, która niewątpliwie sprzyja inicjatywie a także pobudzeniu społecznego zaangażowania i uczestniczenia w budowaniu własnego miejsca do życia i pracy.

Realizacja przedsięwzięcia nastąpi poprzez operacje w następujących zakresach wskazanych w PROW na lata 2014-2020:

- budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej, w tym służącej ekoturystyce (np. atrakcje turystyczne przy ścieżkach i szlakach rowerowych; siłownie zewnętrzne, place zabaw, wiaty, miejsca postojowe, boiska do gier zespołowych, świetlice wiejskie);
- zachowanie dziedzictwa lokalnego.

Z uwagi na charakter przedsięwzięcia jak wskazuje sama jego nazwa „Infrastruktura dla lokalnych inicjatyw” premiiowane przez LGD będą operacje przyczyniające się w znacznym stopniu do aktywizacji lokalnych środowisk jak również powiązane z lokalnymi inicjatywami (inicjatywy powiązane to projekty zrealizowane lub realizowane przez podmioty z obszaru LSR na rzecz danej społeczności).

Realizacja przedsięwzięcia może dotyczyć całego obszaru LSR, przy czym zgodnie z założeniem Programu Rozwoju Obszarów wiejskich premiiowane będą operacje realizowane w miejscowościach zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców, a także inwestycje o charakterze proekologicznym (z zastosowaniem rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska i/lub klimatu);

Beneficjenci (Wnioskodawcy)

Operacje w ramach tego przedsięwzięcia będą mogli realizować praktycznie wszyscy partnerzy z wyłączeniem osób fizycznych (w tym: prowadzących działalność gospodarczą) oraz innych podmiotów gospodarczych. Projekty infrastrukturalne w ww. zakresie winny mieć charakter niekomercyjny.

UWAGA: Operacja powinna stanowić zamkniętą całość, nie może być jednocześnie finansowana z innych środków publicznych, w szczególności w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Maksymalny % poziomu dofinansowania (kwota wsparcia w ramach LSR):

- jednostki sektora finansów publicznych - 63,63% kosztów kwalifikowanych
- pozostałe podmioty – nie wyższy niż 85% kosztów kwalifikowanych.

Grupy docelowe (odbiorcy):

- Mieszkańcy obszaru objętego LSR

Tryb wyboru projektów przez LGD (forma wdrożenia): tryb konkursowy

Kwota LSR przewidziana na realizację przedsięwzięcia: 4 196 482,50 zł

5. Specyfikacja wskaźników przypisanych do przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych wraz z uzasadnieniem wyboru wskaźnika w kontekście ich adekwatności do celów i przedsięwzięć.

Niniejszy rozdział zawiera opis wskaźników oddziaływania, które posłużą do dokonania oceny osiągnięcia celu ogólnego LSR, wskaźników rezultatu, będących miarą osiągnięcia celów szczegółowych zawartych w LSR, a także opis wskaźników produktu, będących miernikiem efektywności pojedynczych operacji realizowanych w ramach LSR.

Formułując wskaźniki produktu i rezultatu wykorzystano każdorazowo w pierwszej kolejności istniejący zestaw obowiązkowych wskaźników odpowiednio dla Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (oś 7 i oś 11). Przyjęte wskaźniki są zatem zgodne z Programami, w ramach których finansowana jest LSR. W odniesieniu do wskaźników oddziaływania uwzględniono wskaźniki pochodzące ze źródeł statystyki publicznej odpowiednie dla założonego celu ogólnego LSR tj. Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc prac.

Uzasadnienie adekwatności wskaźników do celów i przedsięwzięć:

Przyjęte wskaźniki odpowiadają celom (ogólnemu i szczegółowym) oraz przedsięwzięciom określonym w LSR. Nadrzednym celem LSR, jak wskazano na wstępie rozdziału jest rozwój lokalnej gospodarki, pobudzanie mieszkańców do oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy. Osiąganiu celu głównego służyć będą zarówno działania inwestycyjne (inwestycje w infrastrukturę i w przedsiębiorstwa) w ramach przedsięwzięć: Przedsiębiorcza Dolina Noteci, Infrastruktura dla Włączenia Społecznego oraz Infrastruktura dla lokalnych inicjatyw, a także działania „miękkie” (inwestycje w zasoby ludzkie i kapitał społeczny) w ramach przedsięwzięć Aktywni dla Siebie i Regionu oraz Aktywna Integracja w Dolinie Noteci.

Powyższe uzasadnia przyjęte w LSR wskaźniki odnoszące się m.in. do liczby utworzonych czy rozwiniętych przedsiębiorstw, utworzonych miejsc pracy, wzrostu zatrudnienia czy wspartych obiektów infrastruktury, a także wskaźniki odnoszące się do lokalnych aktywności (m.in. organizacji wydarzeń, szkoleń, przygotowania wydawnictw, realizacji inicjatyw edukacyjnych, itp.).

Tabela 24. Adekwatność wskaźników do celów i przedsięwzięć

Adekwatność wskaźników do celów i przedsięwzięć					
Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu	Uzasadnienie wyboru wskaźników
Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy	1.1 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości do roku 2023	1.1.1 PRZEDSIĘBIORCZA DOLINA NOTECI	(1) Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa w ramach środków LSR	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach LSR	Projekty ukierunkowane na tworzenie miejsc pracy poprzez wsparcie inwestycyjne lokalnych firm a także inicjowanie powstawania nowych. Zastosowano jedynie odpowiadające przedsięwzięciu wskaźniki obowiązkowe dla PROW 2014-2020 w obszarze przedsiębiorczość (1,2).
			(2) Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa w ramach środków LSR		
	1.2 Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023	1.2.1 AKTYWNI DLA SIEBIE I REGIONU	(1) Liczba szkoleń z zakresu ochrony środowiska i/lub zmian klimatu zrealizowanych w ramach LSR	Liczba osób przeszkolonych w zakresie ochrony środowiska i/lub zmian klimatu, w tym liczba osób z grup de faworyzowanych, w ramach LSR	Projekty grantowe oraz projekty współpracy ukierunkowane na promocję obszaru oraz pobudzenie aktywności lokalnych mieszkańców zwłaszcza dzieci i młodzieży oraz osób starszych w lokalne inicjatywy z wykorzystaniem lokalnych zasobów (Krajna, Pałuki, bogate zasoby przyrodnicze i środowiskowe m.in. Natura 2000), w tym niewielkie projekty infrastrukturalne (infrastruktura związana z dziedzictwem). Zastosowano odpowiadające przedsięwzięciu wskaźniki obowiązkowe dla PROW 2014-2020 w obszarach: przedsięwzięcia szkoleniowe, dziedzictwo oraz projekty współpracy (1,2,6,7)
			(2) Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	Liczba osób odwiedzających zabytki i obiekty	
			(3) Liczba wydawnictw informacyjno-promocyjnych nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów zrealizowanych w ramach LSR	Liczba odbiorców wydawnictw informacyjno-promocyjnych nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów zrealizowanych w ramach LSR	
			(4) Liczba wydarzeń promocyjnych lub kulturalnych zrealizowanych ze środków LSR nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów, w tym w zakresie turystyki i rekreacji	Liczba odbiorców wydarzeń promocyjnych lub kulturalnych zrealizowanych ze środków LSR nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów, w tym w zakresie turystyki i rekreacji.	
			(5) Liczba przedsięwzięć edukacyjnych i/lub rekreacyjnych nawiązujących do lokalnego	Liczba odbiorców przedsięwzięć edukacyjnych i/lub rekreacyjnych	

			dziedzictwa i/lub zasobów zrealizowanych w ramach LSR	nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów zrealizowanych w ramach LSR	a także własne wskaźniki w odniesieniu do: (5) przedsięwzięć edukacyjnych/rekreacyjnych (np. kursy, szkolenia, warsztaty, wyjazdy studyjne), (4) wydarzeń promujących obszar o charakterze niecyklicznym, (3) wydawnictwa (foldery, przewodniki, strony www, monografie, itp. nawiązujące do zasobów) Wskaźniki rezultatu każdorazowo odnoszą się do liczby osób korzystających z danej formy wsparcia w ramach LSR
			(6) Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy w ramach LSR	Liczba projektów skierowanych do następujących grup docelowych: -przedsiębiorcy, - grupy defaworyzowane (określone w LSR), -młodzież, -turyści, - inne	
			(7) Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej		
		1.2.2 AKTYWNA INTEGRACJA W DOLINIE NOTECI	(1) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w ramach LSR	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	Projekty grantowe ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym projekty z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej w wymiarze zatrudnieniowym (kursy, szkolenia) i społecznym (kluby samopomocy, młodzieżowe, itp.), wybrano zatem wszystkie wskaźniki (produkty i rezultaty) odpowiadające dla tego typu projektów wskazanym dla Osi 11 w SzOOP RPO W-KP 2014-2020
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)					
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna					
1.3 Poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno – gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023	1.3.1 INFRASTRUKTURA DLA WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO	(1) Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów	Projekty infrastrukturalne (rewitalizacja) komplementarne do przedsięwzięcia 1.2.2. Wybrano zatem wskaźnik najbardziej ogólny odpowiadający dla tego typu projektów wskazanym dla Osi 7 w SzOOP RPO W-KP 2014-2020 z uwagi na trwające obecnie prace lokalnych samorządów w zakresie Gminnych Programów Rewitalizacji i wyznaczania obszarów problemowych.	
	1.3.2 INFRASTRUKTURA DLA LOKALNYCH INICJATYW	(1) Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej dofinansowanych w ramach LSR	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej dofinansowanej w ramach LSR	W ramach przedsięwzięcia planuje się realizację inwestycji w zakresie ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej. Zastosowano odpowiadające przedsięwzięciu wskaźniki obowiązkowe dla PROW 2014-2020 w obszarze turystyka (1) oraz zastosowano wskaźnik dodatkowy odnoszący się do infrastruktury kulturalnej (2).	
		(2) Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury kulturalnej dofinansowanych w ramach LSR	Liczba osób odwiedzających zabytki lub obiekty dofinansowane w ramach LSR		

Szczegółowy zestaw wskaźników wraz ze wskazaniem jednostek miary i wartości docelowych zawiera Tabela 25 Cele i wskaźniki LSR.

Tabela 25. Cele i wskaźniki LSR

Tabela 25. Cele i wskaźniki LSR						
1.0		CEL OGÓLNY 1		Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy.		
1.1		Rozwój lokalnej przedsiębiorczości do roku 2023				
1.2		Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023				
1.3		Poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno – gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2014 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W.1.0.1		Wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności – 2%	szt.	721	735	GUS Bank Danych Lokalnych
W.1.0.2		Zmniejszenie liczby osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej – 2%	osoba	10383	10175	GUS Bank Danych Lokalnych
W.1.0.3		Zwiększenie liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych - 5 %	szt.	221	232	Opracowanie własne na podstawie GUS Bank Danych Lokalnych
W.1.0.4		Zwiększenie liczby udzielonych noclegów na 1000 stałych mieszkańców – 1%	szt.	79	80	GUS Bank Danych Lokalnych
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W.1.1.1.1		Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach LSR	sztuka	0	52	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
W.1.2.1.1		Liczba osób przeszkolonych w zakresie ochrony środowiska i/lub zmian klimatu w tym liczba osób z grup defaworyzowanych w ramach LSR	osoba	0	45	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
W.1.2.1.2		Liczba osób odwiedzających zabytki i obiekty	osoba	0	100	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
W. 1.2.1.3		Liczba odbiorców wydawnictw informacyjno-promocyjnych nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów zrealizowanych w ramach LSR	osoba	0	3000	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
W.1.2.1.4		Liczba odbiorców wydarzeń promocyjnych lub kulturalnych zrealizowanych ze środków LSR nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów, w tym w zakresie turystyki i rekreacji.	osoba	0	825	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
W.1.2.1.5		Liczba odbiorców przedsięwzięć edukacyjnych i/lub rekreacyjnych nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów zrealizowanych w ramach LSR	osoba	0	193	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
W.1.2.1.6		Liczba projektów skierowanych do następujących grup docelowych: -przedsiębiorcy, -grupy defaworyzowane (określone w LSR), -młodzież, -turysty, -inne	sztuka	0	2	Sprawozdanie z realizacji projektu współpracy/dokumentacja projektu

W.1.2.2.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	osoba	0	33	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
W.1.2.2.2	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	osoba	0	18	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
W.1.2.2.3	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	osoba	0	253	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
W.1.3.1.1	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów	osoba	0	2 188	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
W.1.3.2.1	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej dofinansowanej w ramach LSR	osoba	0	1150	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
W.1.3.2.2	Liczba osób odwiedzających zabytki lub obiekty dofinansowane w ramach LSR	osoba	0	6350	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR

		Wskaźniki produktu				Źródło danych/sposób pomiaru	
		Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Nazwa	Jednostka miary	Wartość		
					Początkowa styczeń 2016 roku		Końcowa czerwiec 2023 roku
Przedsięwzięcia	Grupy docelowe						
1.1.1	Mieszkańcy obszaru LSR w szczególności grupy defaworyzowane ze względu na dostęp do rynku pracy	Konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa w ramach środków LSR	sztuka	0	30	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
	Mikro i małe przedsiębiorstwa obszaru LSR	Konkurs	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa w ramach środków LSR	sztuka	0	18	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
1.2.1	Organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru LSR w szczególności grupy defaworyzowane: dzieci i młodzież, osoby starsze	Projekty grantowe	Liczba szkoleń z zakresu ochrony środowiska i/lub zmian klimatu zrealizowanych w ramach LSR	sztuka	0	3	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
			Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	sztuka	0	2	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
			Liczba wydawnictw informacyjno-promocyjnych nawiązujących do	sztuka	0	3	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców

1.2.2	AKTYWNA INTEGRACJA W DOLINIE NOTECI	Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Projekty grantowe	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w ramach LSR	osoba	0	450	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
1.3.1	INFRASTRUKTURA DLA WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO	Mieszkańcy obszaru LSR	Konkurs	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	sztuka	0	10	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
1.3.2	INFRASTRUKTURA DLA LOKALNYCH INICJATYW	Mieszkańcy obszaru LSR	Konkurs	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej dofinansowanych w ramach LSR	sztuka	0	8	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
				Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury kulturalnej dofinansowanych w ramach LSR	sztuka	0	6	Dane z ankiet monitorujących Wnioskodawców Pomiar po zakończeniu realizacji projektu w ramach LSR
SUMA								

UWAGA: ANKIETA MONITORUJĄCA WSKAZANA W KOLUMNIE ŹRÓDŁO DANYCH/SPOSÓB POMIARU SKŁADANA JEST DO BIURA LGD NAJPOŹNIEJ W CIĄGU 3 M-CY OD OTRZYMANIA PŁATNOŚCI KONCOWEJ PRZEZ WNIOSKODAWCĘ.

6. Źródła pozyskania danych do pomiaru.

Bieżące monitorowanie realizacji wskaźników - dane do pomiaru wskaźników produktu i rezultatu (w ramach wszystkich funduszy) będą pozyskiwane na dwóch etapach – na etapie wyboru operacji (na podstawie złożonej przez Wnioskodawcę dokumentacji), gdzie będzie badane w jaki sposób i w jakim stopniu dana operacja może przyczynić się do realizacji wskaźników określonych w LSR, oraz na etapie rozliczenia operacji, kiedy to Beneficjent będzie rozliczał konkretne wskaźniki produktu i rezultatu. Zrealizowane wskaźniki zostaną ostatecznie przedstawione przez Beneficjentów innych niż LGD w ankiecie monitorującej składanej do biura LGD najpóźniej w ciągu 3 m-cy od otrzymania płatności końcowej, a w przypadku Grantobiorców w ramach PROW wraz z wnioskiem o rozliczenie grantu. W przypadku projektów współpracy LGD będzie sporządzać sprawozdania wewnętrzne. Ponadto LGD będzie sporządzać wnioski o płatność i sprawozdania dla SW przy rozliczaniu działań własnych. Wskaźniki oddziaływania są oszacowane na podstawie ogólnodostępnych danych statystyki publicznej.

7. Sposób i częstotliwość dokonywania pomiaru, uaktualniania danych.

W ramach prowadzonych czynności monitorujących, Dyrektor Biura LGD odpowiadał będzie za monitorowanie wdrażania planu działania i budżetu LSR. W ramach powyższych czynności planowane jest bieżące monitorowanie i sporządzanie min. co pół roku sprawozdań w zakresie oceny postępu rzeczowego, czasowego i finansowego realizacji planu działania w odniesieniu do wskaźników produktu, rezultatu, celów i przedsięwzięć LSR.

Pomiar ostatecznych wskaźników zrealizowanych w ramach LSR odbywał się będzie, co do zasady, po zakończeniu realizacji danej operacji w ramach LSR/udzielonego wsparcia, a źródłem informacji do pozyskiwania danych będzie w tym zakresie ankieta monitorująca składana zarówno przez Wnioskodawców/Beneficjentów jak i realizatorów grantów. Ankieta będzie składana w biurze LGD (osobiście lub pocztą), weryfikowana przez pracowników LGD, a następnie wprowadzana do elektronicznego zbiorczego zestawienia.

Bieżące monitorowanie wskaźników ma szczególne znaczenie w odniesieniu do ogłaszanych przez LGD naboru wniosków o dofinansowanie w związku z powyższym LGD będzie dokonywała również wstępnej weryfikacji osiąganych wskaźników już na etapie ubiegania się o przyznanie pomocy (na podstawie złożonych wniosków o dofinansowanie) jak również na podstawie zawartych umów. W sytuacji gdy w danym zakresie tematycznym zostaną osiągnięte założone w LSR wskaźniki, nabór wniosków nie będzie mógł obejmować operacji realizujących ten wskaźnik bez aktualizacji i zatwierdzenia zmian w LSR przez Samorząd Województwa.

Algorytm do określania poziomu realizacji przedsięwzięć i celów szczegółowych określonych w LSR (pomiar ostateczny):

- a) Wskaźniki produktu zostały osiągnięte w%.
- b) Wskaźniki rezultatu zostały osiągnięte w%.

Należy zsumować wskaźniki osiągnięte w określonym przedziale czasowym i podzielić przez dane w kolumnie Plan 2023 lub Wartość końcowa 2023 rok z Tabeli 25. Cele i wskaźniki LSR.

8. Stan początkowy wskaźnika oraz wyjaśnienie sposobu jego ustalenia.

W odniesieniu do wskaźników produktu i rezultatu każdorazowo w ustalaniu wartości początkowej odniesiono się do wskaźników zrealizowanych lub planowanych do realizacji jedynie przy wsparciu środków finansowych LSR 2016-2023. Mając zatem na uwadze, iż realizacja LSR przypadnie na okres 2016-2023, jako wartość początkową (stan na styczeń 2016 r.) przyjęto zatem każdorazowo „0”. Wskaźniki oddziaływania, z uwagi na swoją specyfikę (pokazanie długofalowych efektów realizacji LSR), odnoszą się do statystyk publicznych, w stosunku do których wartość bazową ustalono w odniesieniu do ostatnich dostępnych danych, tj. za rok 2014 (przed rozpoczęciem realizacji LSR).

9. Stan docelowy wskaźnika (rok 2023) oraz wyjaśnienie jego ustalenia.

Wartość docelowa wskaźników produktu i rezultatu została ustalona na podstawie bazy pomysłów zgłaszanych do LSR poprzez stronę internetową LGD www.krajna-paluki.cna.org.pl zakładka ZGŁOŚ POMYSŁ DO STRATEGII LGD oraz pomysłów zbieranych przez LGD w trakcie spotkań otwartych z mieszkańcami, w tym grupami przedstawicielskimi (samorządy, organizacje, przedsiębiorcy, instytucje pomocy społecznej), a także poprzez indywidualne doradztwo świadczone w biurze LGD.

Wartość docelowa wskaźników produktu jest liczona na koniec 2023 roku, należy jednak pamiętać, że oddziaływanie realizacji LSR jest odroczone w czasie. Niektóre efekty podjętej interwencji będą widoczne dopiero po kilku latach od zakończenia realizacji LSR. Natomiast wskaźniki produktu i rezultatu odnoszące się do konkretnych celów i przedsięwzięć będą kumulatywnie zliczane na koniec 2018, 2021 i 2023 roku (na podstawie operacji/grantów/projektów współpracy LGD, które zostały rozliczone i wypłacone).

ROZDZIAŁ VI. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych wraz ze związaną informacją wskazującą sposób powstawania poszczególnych procedur, ich kluczowe cele i założenia.

Wprowadzenie

Niniejszy rozdział odnosi się do zasad realizacji LSR, w szczególności dokonywania wyboru i oceny:

- operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD (dot. przedsięwzięć LSR: Przedsiębiorcza Dolina Noteci, Infrastruktura dla Włączenia Społecznego oraz Infrastruktura dla lokalnych inicjatyw),
- grantobiorców w ramach projektów grantowych (dot. przedsięwzięć LSR: Aktywni dla Siebie i Regionu oraz Aktywna Integracja w Dolinie Noteci).

Rozdział odwołuje się zatem do procedur wewnętrznych LGD w procesie naboru, oceny i wyboru wniosków w ramach LSR i uwzględnia rozwiązania stosowane zarówno w odniesieniu do projektów realizowanych przez podmioty inne niż LGD, jak również Projektów Grantowych, stosunku do których beneficjentem jest Lokalna Grupa Działania.

Opis przyjętych rozwiązań - kluczowe cele i założenia:

Celem procedur jest zapewnienie w całym okresie realizacji LSR jednolitego systemu naboru, oceny i wyboru operacji/grantobiorców w ramach LSR, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych funduszy, w ramach których LSR jest finansowana.

System naboru wniosków o dofinansowanie oraz procedury dotyczące oceny i wyboru operacji/ grantobiorców są zgodne z obowiązującymi przepisami. Tworzone były na podstawie ustawy o RLKS oraz rozporządzeń wdrożeniowych do poszczególnych funduszy. Propozycje procedur wypracowano w oparciu o:

- dotychczasowe doświadczenia LGD we wdrażaniu LSR z okresu 2007-2013,
- wyniki ewaluacji własnej uwzględniającej zalecenia pokontrolne Samorządu Województwa dot. procedury naboru i oceny wniosków w okresie 2007-2013.

Mając na uwadze powyższe członkowie Zespołu Partycypacyjnego wspólnie z Zarządem i Pracownikami biura LGD podczas wspólnych warsztatów strategicznych wypracowali założenia do procedur, które następnie poddane zostały szerokim konsultacjom społecznym (patrz op. rozdział II LSR), aby zapewnić jak największą transparentność całego procesu ich opracowania. Po uwzględnieniu uwag zgłoszonych przez lokalne społeczności ostatecznie sformułowano 2 procedury:

1. Procedurę wyboru i oceny operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD w ramach Strategii Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność dla obszaru powiatu nakielskiego na lata 2016-2023 wraz z załącznikami;
2. Procedurę wyboru i oceny grantobiorców, wraz z opisem sposobu rozliczania grantów, monitoringu i kontroli, stosowaną przez Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk” w ramach Projektów Grantowych ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, które wraz z lokalnymi kryteriami wyboru stanowią dokumenty towarzyszące LSR.

Po uwzględnieniu uwag zgłoszonych przez lokalne społeczności, jako element towarzyszący strategii, procedury w pierwotnym kształcie zatwierdzone zostały przez Walne Zebranie Członków LGD.

Zgodnie ze statutem LGD organem decyzyjnym, do którego wyłącznej kompetencji należy ocena i wybór operacji/ grantobiorców do finansowania jest Rada LGD. Rada LGD rozpatruje wnioski o dofinansowanie operacji/ o powierzenie grantów i podejmuje decyzje w ich sprawie podczas swoich posiedzeń zgodnie z **Regulaminem Rady LGD**. Regulamin Rady LGD określa szczegółowo tryb zwoływania oraz pracy Rady LGD, w tym podejmowania decyzji, jest więc nierozłącznym elementem procedur.

Rada LGD dokonuje oceny i wyboru wniosków do finansowania w oparciu o wskazane powyżej procedury oraz przepisy prawa, w szczególności odnoszące się do poszczególnych funduszy, w ramach których finansowana jest LSR.

Przystępując zatem do ubiegania się o przyznanie pomocy w ramach LSR należy każdorazowo zapoznać się z zapisami ww. dokumentów oraz rozdziałem V LSR, w którym opisano sposób realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w ramach LSR, wysokość udzielanego wsparcia, a także spodziewane efekty (wskaźniki realizacji).

Intensywność pomocy (ustalona kwota wsparcia w ramach LSR) dla poszczególnych Przedsięwzięć LSR określona została zgodnie z przepisami szczegółowymi dla funduszy, w ramach których finansowana jest LSR, tj:

a) przedsięwzięcie I **Przedsiębiorcza Dolina Noteci**:

- max. 70% kosztów kwalifikowalnych dla podmiotów wykonujących działalność gospodarczą;
- premia na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 50 000,00 zł. Pomoc wypłacana jest w formie płatności ryczałtowej.

b) przedsięwzięcie II **Aktywni dla Siebie i Regionu** – do 100% kosztów kwalifikowalnych (refundacja).

c) przedsięwzięcie III **Aktywna Integracja w Dolinie Noteci** – max. 95 % kosztów kwalifikowalnych (dotacja)

Poziom dofinansowania dla danego naboru będzie przez LGD każdorazowo podany w ogłoszeniu o naborze wniosków o powierzenie grantów.

d) przedsięwzięcie IV **Infrastruktura dla Włączenia Społecznego** – max. 85% kosztów kwalifikowanych (dotacja).

e) przedsięwzięcie V **Infrastruktura dla Lokalnych Inicjatyw**:

- 63,63% kosztów kwalifikowalnych dla jednostek sektora finansów publicznych (dotacja);
- max. 80% kosztów kwalifikowalnych dla pozostałych podmiotów (dotacja).

W opisie procedur dotyczących oceny i wyboru operacji/ grantobiorców do finansowania określono m.in.:

1. sposób udostępniania procedur do wiadomości publicznej:
 - procedura oceny i wyboru operacji/ grantobiorców oraz Regulamin Rady LGD wraz z załącznikami upublicznione są na stronie internetowej LGD www.rlks.naklo.pl
2. zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji/ grantobiorców, w tym: ocenę wniosków, dokumentowanie oceny, wzory dokumentów;
3. sposób organizacji naboru wniosków;
4. sposób podawania do publicznej wiadomości protokołów z posiedzeń Rady LGD:
 - na stronie internetowej LGD, po każdym posiedzeniu, upubliczniany będzie Protokół z posiedzenia Rady LGD zawierający informacje o wyłączeniach z procesu decyzyjnego;
5. szczegółowy sposób informowania o wynikach oceny i możliwości wniesienia protestu/ złożenia odwołania;
6. procedury realizacji projektów grantowych.

Przyjęte przez LGD w całym procesie naboru, oceny i wyboru wniosków o dofinansowanie operacji/ o powierzenie grantów rozwiązania formalno-instytucjonalne są zgodne z przepisami prawa oraz:

- a) są niedyskryminujące i przejrzyste;
- b) pozwalają uniknąć konfliktu interesów:
 - przed przystąpieniem do oceny i wyboru operacji/ grantobiorców każdy członek Rady LGD, podczas pierwszego posiedzenia dotyczącego danego konkursu, podpisuje Deklarację poufności i bezstronności.
 - dla uniknięcia ryzyka wystąpienia konfliktu interesu prowadzony jest także Rejestr interesów członków Rady LGD wskazujący rodzaj powiązań lub ich brak między wnioskodawcami/ grantobiorcami a oceniającymi.
- c) przewidują regulacje zapewniające zachowanie parytetu sektorowego:
 - w składzie organu decyzyjnego znajduje się więcej niż 50% członków reprezentujących partnerów niepublicznych LGD. Członkowie Rady LGD osobiście uczestniczą w posiedzeniach. Nie ma możliwości oddelegowania czy udzielenia pełnomocnictwa do prac w organie decyzyjnym osobom trzecim.
 - decyzje Rady LGD podejmowane są w formie uchwał, zwykłą większością głosów, w obecności przynajmniej 50% członków organu decyzyjnego z zastrzeżeniem, iż na etapie poszczególnych głosowań żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49% praw głosów.
- d) szczegółowo regulują sytuacje wyjątkowe:
 - w przypadku operacji/ projektów objętych grantem o równej ilości uzyskanych punktów w ocenie wg lokalnych kryteriów wyboru, o miejscu na Liście operacji/grantobiorców wybranych do zdecydować procentowy udział wkładu własnego wnioskodawcy/ grantobiorcy, tj. wnioskodawca/ grantobiorca zakładający większy udział wkładu własnego w kosztach kwalifikowalnych operacji zostanie sklasyfikowany na wyższym miejscu listy operacji/ grantów wybranych. W przypadku dalszych trudności w ustaleniu miejsca na liście (tj. jednakowy procentowy udział wkładu własnego), o miejscu na liście zadecyduje data i godzina złożenia wniosku w miejscu wskazanym w ogłoszeniu o naborze.
 - W sytuacji, gdy pomiędzy skrajnymi sumami punktów (tj. pomiędzy najwyższą i najniższą przyznaną przez członków Rady LGD sumą punktów) przyznanymi przez członków Rady LGD danej operacji / projektowi objętemu grantem w ocenie wg lokalnych kryteriów wyboru wystąpi rozbieżność powyżej 60%, Rada LGD w drodze dyskusji może nakłonić członka Rady LGD rażąco zaniżającego lub zawyżającego punktację do zweryfikowania dokonanej oceny lub podjąć decyzję o ponownej ocenie operacji/ projektu objętego grantem przez wszystkich członków Rady LGD biorących udział w posiedzeniu za pomocą Kart oceny wg lokalnych kryteriów wyboru. Ostateczna decyzja Rady LGD zostaje odnotowana w Protokole z posiedzenia.
- e) zapewniają stosowanie tych samych kryteriów w całym procesie wyboru w ramach danego naboru.
- f) określają tryb wniesienia przez wnioskodawców protestu do Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego (wnioskodawcy inni niż LGD) lub odwołania od decyzji Rady LGD (dotyczy Grantobiorców).
- g) uwzględniają ustanowienie osoby/ komisji, której zadaniem jest czuwanie nad prawidłowym przebiegiem procesu:
 - opiekunem procesu decyzyjnego jest Dyrektor Biura LGD lub w razie jego nieobecności wyznaczony członek Zarządu (obsługę techniczną posiedzeń Rady LGD zapewniają pracownicy biura LGD).
- h) dotyczą także realizacji projektów grantowych, w tym również sposobu rozliczania, monitoringu i kontroli grantów.

2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru zgodnie z wymogami określonymi dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR z uwzględnieniem powiązania kryteriów wyboru z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami.

a) Ustanawianie lokalnych kryteriów wyboru oraz ich powiązanie z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami.

Lokalne kryteria wyboru (kryteria punktowe) sformułowane zostały na bazie wcześniej przeprowadzonej dogłębnej diagnozy oraz analizy SWOT obszaru objętego LSR. Propozycje kryteriów wyboru operacji/ grantobiorców wypracowano podczas wspólnych warsztatów strategicznych Zespołu Partycypacyjnego, Zarządu i Biura LGD. Następnie zostały one poddane szerokim konsultacjom społecznym z mieszkańcami i grupami przedstawicielskimi będącymi potencjalnymi Wnioskodawcami lub Grantobiorcami w ramach LSR (patrz rozdział II LSR). Ostatecznie

sformułowane kryteria zatwierdzone zostały uchwałą Walnego Zebrania Członków jako element towarzyszący LSR i stanowią integralną część stosownych procedur opisanych w pkt. 1 powyżej.

Lokalne kryteria wyboru ustanowione zostały odrębnie dla każdego z 5-ciu przedsięwzięć zaplanowanych w ramach LSR, dodatkowo w ramach przedsięwzięcia I *Przedsiębiorcza Dolina Noteci*, z uwagi na specyfikę możliwych do realizacji operacji, wyróżniono odrębnie zestawy kryteriów dla Wnioskodawców podejmujących lub rozwijających działalność gospodarczą.

Przyjęte kryteria zostały ustalone zgodnie z wymogami określonymi dla poszczególnych funduszy, w ramach których finansowana jest LSR, i warunkują wybór operacji/ grantobiorców, które w jak największym stopniu przyczynią się do realizacji przyjętych w LSR wskaźników produktu i rezultatu, a tym samym do realizacji celów LSR. Szczegółową specyfikację poszczególnych lokalnych kryteriów wyboru zawarto w załącznikach do Wniosku o wybór LSR tj.:

- Lokalne kryteria wyboru (operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD) wraz z procedurą ustalania lub zmiany kryteriów oraz
- Lokalne kryteria wyboru Grantobiorców wraz z procedurą ustalania lub zmiany kryteriów.

Powyższe dokumenty jak wskazano powyżej nierozłącznie towarzyszą LSR i zostały zatwierdzone uchwałą Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia.

Przyjęte kryteria są ściśle powiązane z diagnozą obszaru (adekwatne do diagnozy) oraz przyczyniają się do osiągnięcia założonych w ramach LSR celów czego potwierdzeniem są:

Cel szczegółowy 1.1 „Rozwój lokalnej przedsiębiorczości do roku 2023” (*Przedsięwzięcie I Przedsiębiorcza Dolina Noteci*) - diagnoza: bezrobocie, mało miejsc pracy, trudności w dostępie do rynku pracy kobiet czy osób młodych oraz osób o niskich kwalifikacjach i długotrwale bezrobotnych (grupy defaworyzowane), trwale wysoki poziom bezrobocia, dogodne warunki do rozwoju turystyki, brak miejsc noclegowych: .

- kryteria preferujące operacje pochodzące od Wnioskodawców wskazanych w LSR jako grupy defaworyzowane ze względu na dostęp do rynku pracy,
- kryteria przewidują preferencje dla tworzących większą liczbę nowych miejsc pracy,
- kryteria preferują Wnioskodawców lokalizujących operację w miejscowości o dużym natężeniu zjawiska bezrobocia.
- kryteria dodatkowo premiuje rodzaje działalności związane z turystyką i rekreacją.

Cel szczegółowy 1.2 „Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023” (*Przedsięwzięcie II Aktywni dla siebie i regionu, Przedsięwzięcie III Aktywna Integracja w Dolinie Noteci*) – diagnoza: bierność mieszkańców, niskie kwalifikacje, mała aktywność organizacji, niedostateczna oferta dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych, ubóstwo, wielu korzystających z pomocy społecznej

- kryteria przewidują preferencje dla projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe
- kryteria przewidują preferencje dla projektów ukierunkowanych na wsparcie grup defaworyzowanych dzieci, młodzieży i osób starszych oraz w jak największym stopniu angażujące lokalne społeczności do wspólnego działania, w tym włączenia społecznego (diagnoza: brak zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz starszych, niska aktywność mieszkańców, wielu korzystających z pomocy społecznej co często prowadzi do zjawiska wykluczenia),
- kryteria przewidują preferencje dla projektów łączących kilka form aktywizacji społecznej i zawodowej
- kryteria przewidują preferencje dla operacji przewidujących duże zaangażowanie lokalnych społeczności w ich realizację

Cel szczegółowy 1.3 „Poprawa stanu infrastruktury służącejżywieniu społeczno – gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023” (*Przedsięwzięcie IV Infrastruktura dla włączenia społecznego oraz Przedsięwzięcie V Infrastruktura dla lokalnych inicjatyw*) – diagnoza: niedostateczny dostęp do infrastruktury (zaplecze dla inicjatyw), wiele obszarów zdegradowanych, mała aktywność mieszkańców,

- kryteria przewidują preferencje dla projektów w znacznym stopniu powiązanych z inicjatywami mieszkańców lub na ich rzecz,
- kryteria przewidują preferencje dla operacji przewidujących duże zaangażowanie lokalnych społeczności w ich realizację
- kryteria przewidują preferencje dla projektów przygotowanych do realizacji (gotowość techniczna) warunkujące, że inwestycja w ogóle zostanie zrealizowana.

Dodatkowo w LSR zastosowano kryterium warunkujące bezpośrednie osiąganie wskaźników LSR, a tym samym celów LSR w postaci kryterium „Wpływ operacji na osiągnięcie zakładanych celów i wskaźników LSR”, które preferuje operacje w znacznym stopniu przyczyniające się do realizacji zaplanowanych wskaźników.

Warto jednak zaznaczyć, iż operacja (projekt), której realizacja nie podnosi wartości przynajmniej 1 wskaźnika produktu i rezultatu zaplanowanego w ramach LSR zostanie uznana przez Radę LGD za niezgodną z LSR i nie może być wybrana do realizacji w ramach LSR.

b) Procedura zmiany lokalnych kryteriów wyboru

Lokalne kryteria wyboru operacji/ grantobiorców, podobnie jak i sama LSR, mogą ulegać pewnym modyfikacjom lub zmianom na skutek zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych obszaru objętego LSR, w wyniku monitoringu wdrażania LSR i oceny osiągania założonych w LSR celów, jak również w przypadku wystąpienia trudności w procesie oceny i wyboru zgłoszonych przez członków Rady LGD, a także na wezwanie Samorządu Województwa.

Zmiany lokalnych kryteriów wyboru może dokonać – zgodnie z § 23 ust. 9 pkt. 8) Statutu Stowarzyszenia (obowiązuje od 02.12.2016 r.) – Zarząd Stowarzyszenia. Propozycja zmiany lokalnych kryteriów wyboru podlega w pierwszej kolejności konsultacjom z lokalną społecznością podczas gminnych spotkań konsultacyjnych. Planuje się – w przypadku zmiany lokalnych kryteriów wyboru – zorganizowanie min. 1 spotkania w każdej gminie obszaru objętego LSR. W dalszej kolejności propozycje zmian, uwzględniające wyniki przeprowadzonych konsultacji, są rozpatrywane i opiniowane przez Zespół Roboczy ds. opiniowania zmian w Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność dla obszaru powiatu nakielskiego na lata 2016-2023 (LSR), powołany uchwałą nr 7/2017 Walnego Zebrania Członków z dnia 28 lutego 2017 r. Pozytywnie zaopiniowane lokalne kryteria wyboru są zatwierdzane

w formie uchwały przez Zarząd Stowarzyszenia. Po podjęciu stosownej uchwały o zmianie lokalnych kryteriów wyboru przez Zarząd Stowarzyszenia zmiany zostają zgłoszone do właściwego organu Samorządu Województwa (SW) odpowiedzialnego za wdrażanie RLKS.

W uzasadnionych przypadkach, gdy z przyczyn niezależnych od LGD nie jest możliwym przeprowadzenie spotkań w każdej gminie obszaru LSR, o których mowa powyżej LGD zobowiązane jest przeprowadzić przynajmniej 7-mio dniowe (dni kalendarzowe) e-konsultacje.

Obowiązek zorganizowania min. 1 spotkania w każdej gminie obszaru objętego LSR, nie dotyczy także sytuacji gdy lokalne kryteria wyboru ulegają zmianom na skutek wezwania/zgłoszenia uwag do kryteriów przez SW. W takiej sytuacji LGD zobowiązane jest przeprowadzić przynajmniej 7-mio dniowe (dni kalendarzowe) e-konsultacje.

Pisemna akceptacja SW będzie skutkowała wprowadzeniem nowych kryteriów oraz zmianami dokumentacji w procedurze oceny pod względem spełniania kryteriów wyboru operacji/ grantobiorców. W przypadku zmiany lokalnych kryteriów wyboru, „nowe” kryteria będą obowiązywać dla konkursów ogłoszonych po dniu ich zatwierdzenia przez właściwy organ Samorządu Województwa.

3. Wskazanie w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność oraz przedstawienie jej definicji i zasad oceny.

W lokalnych kryteriach wyboru dla przedsięwzięć: **Przedsiębiorcza Dolina Noteci, Aktywni dla Siebie i Regionu oraz Infrastruktura dla włączenia społecznego** wprowadzone zostało kryterium „Innowacyjność”.

W ramach tego kryterium premiowane są:

- a) w przedsięwzięciu Przedsiębiorcza Dolina Noteci – operacje polegające na zakładaniu bądź rozwijaniu działalności gospodarczej o charakterze innowacyjnym.

Innowacja rozumiana jest tutaj jako:

- dostarczenie usługi lub produktu (w tym turystycznego),
- zrealizowanie inwestycji,
- nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów i surowców,
- wykorzystanie technologii w procesie produkcji / świadczenia usługi,
- rozwój nowych rynków zbytu

dotychczas nieznanych/niestosowanych na obszarze objętym LSR.

- b) w przedsięwzięciu Aktywni dla Siebie i Regionu – granty innowacyjne (oryginalne w skali lokalnej). Innowacja rozumiana jest tutaj jako nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów i /lub działań, sposobów realizacji dotychczas nie stosowanych na obszarze LSR.
- c) w przedsięwzięciu Infrastruktura dla włączenia społecznego – projekty infrastrukturalne w zakresie rewitalizacji.

Innowacja jest tutaj rozumiana jako:

- zrealizowanie inwestycji,
- i/lub nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów i surowców,
- i/lub wykorzystanie technologii

dotychczas nieznanych/niestosowanych na obszarze LSR.

Podczas oceny wg lokalnych kryteriów wyboru Rada LGD będzie mogła przyznać 2 punkty, jeśli projekt będzie innowacyjny, 0 punktów, gdy projekt zostanie uznany za nieinnowacyjny. Uzasadnienie innowacji leży po stronie Wnioskodawcy/ Grantobiorcy (w Karcie Opisu Operacji i/lub we wniosku o powierzenie grantu). Rada LGD dokona oceny innowacyjności operacji/ grantu na podstawie przygotowanego przez Wnioskodawcę/ Grantobiorcę opisu.

4. Informacja o realizacji projektów grantowych i/lub operacji własnych.

Zgodnie z opisem w rozdziale V oraz pkt. 1 niniejszego rozdziału, LGD zamierza realizować 2 przedsięwzięcia w formule projektów grantowych, tj.:

- Przedsięwzięcie II LSR „Aktywni dla Siebie i Regionu” – finansowanie w ramach poddziałania 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach Strategii Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (kilka projektów grantowych realizujących cele i wskaźniki przedsięwzięcia, łączna kwota 293 233 zł),
- Przedsięwzięcie III LSR „Aktywna Integracja w Dolinie Noteci” – finansowanie w ramach działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (kilka projektów grantowych realizujących cele i wskaźniki przedsięwzięcia, łączna kwota 3 112 000,00 zł).

Szczegółowe zasady realizacji Projektów Grantowych zawierają **Procedury wyboru i oceny grantobiorców, wraz z opisem sposobu rozliczania grantów, monitoringu i kontroli, stosowane przez Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk” w ramach Projektów Grantowych ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020**, które, jak już wskazywano wcześniej, stanowią dokument towarzyszący LSR.

Na moment opracowania niniejszego dokumentu nie przewiduje się realizacji przez LGD operacji własnych, jednakże nie wyklucza się takiej możliwości w przyszłości, czego przesłanką mogą być wyniki prowadzonej ewaluacji LSR (patrz opis rozdział XI LSR). W takiej sytuacji LSR podlegać będzie aktualizacji zgodnie z procedurą aktualizacji stanowiącą załącznik nr 1 do LSR.

ROZDZIAŁ VII. Plan działania

Zwięzła charakterystyka przyjętego harmonogramu osiągania poszczególnych wskaźników wskazująca czas realizacji kluczowych efektów wdrażania LSR

Plan działania zawiera szczegółowe wskazanie harmonogramu osiągania poszczególnych wskaźników produktów dla wszystkich przedsięwzięć zaplanowanych w ramach LSR.

Szczegółowy harmonogram realizacji planu działania stanowi załącznik nr 3 do Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność dla obszaru powiatu nakielskiego na lata 2016-2023.

Dokument odnosi się zarówno do produktów planowanych do osiągnięcia w ramach wdrażania LSR przez Wnioskodawców/Beneficjentów oraz Grantobiorców poszczególnych przedsięwzięć zaplanowanych w ramach LSR, ale również efektów realizacji przez LGD 2 projektów współpracy, które zaplanowane zostały w ramach *Przedsięwzięcia II Aktywni dla Siebie i Regionu* (patrz opis Rozdział LSR Cele i wskaźniki). Z uwagi na fakt, iż projekty współpracy mają przyczynić się m.in. do kreowania lokalnych inicjatyw możliwych do realizacji w ramach przedmiotowego przedsięwzięcia ich realizacja nastąpi w pierwszym przedziale czasowym LSR tj. do końca roku 2018.

Szacując możliwości realizacji poszczególnych wskaźników produktu w określonych przedziałach czasowych LGD brało pod uwagę szczególności pomysły na projekty mieszkańców obszaru LSR wskazywane zarówno bezpośrednio podczas spotkań konsultacyjnych, jak również zgłoszonych do „Bazy pomysłów w ramach LSR” za pośrednictwem strony internetowej LGD (blisko 80 zgłoszonych propozycji). Plan działania uwzględnia zatem propozycje (pomysły) zebrane w toku konsultacji z lokalną społecznością.

Z uwagi na fakt, iż priorytetowym w LSR jest tworzenie miejsc pracy, istotnym dla LGD w pierwszym okresie realizacji LSR tj. do roku 2018 będzie uruchomienie jak najszybciej wsparcia w ramach przedsięwzięcia I LSR *Przedsiębiorcza Dolina Noteci* zarówno dla planujących rozpocząć działalność gospodarczą (w szczególności osoby wskazane w LSR jako defaworyzowane ze względu na dostęp do rynku pracy), jak również planujących inwestycje w rozwój istniejącego przedsiębiorstwa.

Projekty Grantowe realizowane w głównej mierze przez organizacje pozarządowe zaplanowane w ramach *Przedsięwzięcia II LSR Aktywni dla Siebie i Regionu* oraz *Przedsięwzięcia III Aktywna Integracja w Dolinie Noteci* w miarę możliwości będą uruchamiane systematycznie rokrocznie, aby w jak największym stopniu i w miarę regulaminie wspierać inicjatywy oddolne mieszkańców zmierzające do włączenia społecznego.

Działaniom tym towarzyszyć będzie równoległe powstanie infrastruktury w ramach przedsięwzięcia IV *Infrastruktura dla Włączenia Społecznego* oraz przedsięwzięcia V *Infrastruktura dla Lokalnych Inicjatyw*.

Kluczowe dla LSR efekty w postaci:

- utworzonych miejsc pracy,
- wzrostu zatrudnienia w odniesieniu do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym

zostaną osiągnięte do końca 2021 roku.

Właściwej realizacji planu działania, a tym samym osiągnięciu celów i wskaźników LSR, służyć będą działania animacyjne i aktywizujące LGD prowadzone w ramach Planu komunikacji (patrz rozdział IX LSR wraz z załącznikiem).

Stopień zgodności LSR z celami określonymi w realizowanych programach:

Przedsięwzięcia zaplanowane w ramach LSR realizują niewątpliwie cele dotyczące RLKS, a założone wskaźniki w dostatecznym stopniu zapewniają realizację tych celów.

W odniesieniu do PROW cele i przedsięwzięcia są zgodne z następującymi celami przekrojowymi:

- Innowacyjność - poprzez preferencje na kryteriach wyboru operacji innowacyjnych (przedsięwzięcie I *Przedsiębiorcza Dolina Noteci* przedsięwzięcia II *Aktywni dla siebie i regionu LSR*), **patrz kryterium:** Innowacyjność operacji.
- Ochrona środowiska i zmiany klimatu – poprzez inwestycje w rozwój niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej, a tym związanych z ekoturystyką (przedsięwzięcie V *Infrastruktura dla lokalnych inicjatyw*) – **patrz: wskaźnik produktu:** „Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej dofinansowanych w ramach LSR”, a także działania edukacyjne (szkolenia z zakresu ochrony środowiska i/lub zmian klimatu) podnoszące świadomość ekologiczną mieszkańców (Przedsięwzięcie *Aktywni dla siebie i regionu*) – **patrz wskaźnik produktu:** Liczba szkoleń z zakresu ochrony środowiska i/lub zmian klimatu zrealizowanych w ramach LSR, dodatkowo premiowanie w ramach wsparcia przedsiębiorczości (Przedsięwzięcie I) operacji związanych z tworzeniem tzw. zielonych miejsc pracy – **patrz kryterium:** Charakter podejmowanej działalności (w ramach operacji podejmowana jest działalność ukierunkowana na tworzenie tzw. zielonych miejsc pracy (wykorzystujące zasoby naturalne obszaru LSR), oraz bezpośrednie kryterium odnoszące się do celów przekrojowych **patrz kryterium:** Wkład operacji w realizację celów przekrojowych PROW (operacja ma pozytywny wpływ na środowisko naturalne i/lub zagadnienia związane ze zmianami klimatu, bądź operacja o neutralnym wpływie)

W odniesieniu do celów szczegółowych RPO woj. kujawsko – pomorskiego:

- Wzrost aktywizacji społeczno – zawodowej mieszkańców objętych LSR (Osi 11) - zastosowano wszystkie wskazane w SzOOP wskaźniki produktu i rezultatu, **patrz wskaźniki:** liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym odpowiednio: poszukujących pracy pracujących, lub u których wzrosła aktywność społeczna) gdyż są one adekwatne do planowanych w ramach Przedsięwzięcia III LSR *Aktywna Integracja w Dolinie Noteci* działań na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym (w tym działania samopomocowe oraz w zakresie aktywizacji społeczno – zawodowej w wymiarze zatrudnieniowym).
- Ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych LSR (os 7) – w ramach przedsięwzięcia IV *Infrastruktura dla włączenia społecznego* zaplanowano inwestycje z zakresu rewitalizacji, jednakże z uwagi na trwające obecnie prace związane z opracowywaniem przez samorządy Gminnych Programów Rewitalizacji na podstawie wstępnych założeń przekazanych przez jst zastosowano jedynie 1 wybrany wskaźnik produktu odnoszący się do, **patrz wskaźnik produktu:** liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na

zrewitalizowanych obszarach i odpowiadający mu **wskaźnik rezultatu** w postaci liczby osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów. Dodatkowo na kryteriach wyboru LGD preferuje projekty powiązane (komplementarne) z większą liczbą operacji realizowanych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – **patrz kryterium**: Komplementarność z przedsięwzięciem Aktywna Integracja w Dolinie Noteci (2 pkt - projekt powiązany z minimum 2 projektami w ramach przedsięwzięcia Aktywna Integracja w Dolinie Noteci, 1 pkt - projekt powiązany z 1 projektem)

ROZDZIAŁ VIII. Budżet LSR

1. Ogólna charakterystyka budżetu w tym wskazanie funduszy EFSI stanowiących źródło finansowania LSR

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność dla obszaru powiatu nakielskiego na lata 2016-2023 jest strategią wielofundusową współfinansowaną z 3 funduszy zgodnie z poniższym zestawieniem:

Tabela 26. Źródła finansowania LSR

Nazwa funduszu UE	Program	Działanie	Kwota [PLN]
Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW)	Poddziałanie 19.2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	10 000 000,00
		Poddziałanie 19.3 – Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	200 000,00
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WK-P)	Oś priorytetowa 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność Działanie 7.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	7 667 960,00
Europejski Fundusz Społeczny (EFS)		Oś priorytetowa 11 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	3 112 000,00
Fundusz wiodący	Wsparcie funkcjonowania LGD (koszty bieżące i aktywizacja/animacja)		2 850 000,00
SUMA LSR			23 829 960,00

- Maksymalna kwota podziałania 19.2 uzależniona jest od liczby ludności zamieszkującej obszar objęty LSR, tj. powiat nakielski wg stanu na dzień 31.12.2013 r., tj. 86 969 osób,
- Wysokość kosztów na działanie 19.3 PROW ustalono zgodnie z dokumentem „Sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR” na poziomie 2% kwoty limitu przeznaczonej na działanie 19.2 PROW,
- Zgodnie z założeniem PROW min. 50% budżetu LSR przeznaczonego na realizację podziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” przeznaczono na przedsięwzięcie związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy (patrz: Przedsiębiorcza Dolina Noteci).
- W przypadku PROW kwota zaplanowana w ramach LSR obok pomocy przewidzianej na wsparcie beneficjentów obejmuje także krajowy wkład środków publicznych pochodzących ze środków własnych beneficjentów, będących podmiotami sektora finansów publicznych w wysokości zapewniającej współfinansowanie wkładu EFRROW,
- Koszty funkcjonowania LGD (koszty bieżące i aktywizacja/animacja) z uwagi wielofunduszowy charakter LSR zostaną pokryte z 1 wyznaczonego funduszu tzw. funduszu wiodącego, który zostanie wskazany LGD przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego (będzie to EFRROW lub EFS).

Tabela 27. Związek między budżetem i planem działania, a celami:

Cel ogólny: Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy		Razem cel szczegółowy	Harmonogram zgodnie z Planem działania		
			2016-2018	2019-2021	2022-2023
			[zł]	[zł]	[zł]
C 1.1	Przedsiębiorcza Dolina Noteci	5 510 284,50	2 400 000,00	3 110 284,50	0,00
C 1.2	Aktywni dla Siebie i Regionu w tym projekty współpracy	3 605 233,00	180 000,00	113 233,00	0,00
			200 000,00	0,00	0,00
	Aktywna Integracja w Dolinie Noteci		3 112 000,00	0,00	0,00
C 1.3	Infrastruktura dla Włączenia Społecznego	11 864 442,50	0,00	7 667 960,00	0,00
	Infrastruktura dla Lokalnych Inicjatyw		2 350 000,00	1 846 482,50	0,00
Razem:		20 979 960,00	8 242 000,00	12 737 960,00	0,00

Cel szczegółowy 1.1 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości do roku 2023 Przedsięwzięcie Przedsiębiorcza Dolina Noteci zrealizowane zostanie w 2 pierwszych interwałach czasowych i służyć będzie tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy (w sumie 52 etaty). Harmonogram wdrażania wynika

zawartych w 4 do Aneksu nr 10 do Umowy nr 00002-6955-UM022000 z 15
2 dnia 19 maja 2016

zrewitalizowanych obszarach i odpowiadający mu **wskaźnik rezultatu** w postaci liczby osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów. Dodatkowo na kryteriach wyboru LGD preferuje projekty powiązane (komplementarne) z większą liczbą operacji realizowanych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – **patrz kryterium**: Komplementarność z przedsięwzięciem Aktywna Integracja w Dolinie Noteci (2 pkt - projekt powiązany z minimum 2 projektami w ramach przedsięwzięcia Aktywna Integracja w Dolinie Noteci, 1 pkt - projekt powiązany z 1 projektem)

ROZDZIAŁ VIII. Budżet LSR

1. Ogólna charakterystyka budżetu w tym wskazanie funduszy EFSI stanowiących źródło finansowania LSR

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność dla obszaru powiatu nakielskiego na lata 2016-2023 jest strategią wielofundusową współfinansowaną z 3 funduszy zgodnie z poniższym zestawieniem:

Tabela 26. Źródła finansowania LSR

Nazwa funduszu UE	Program	Działanie	Kwota [PLN]
Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW)	Poddziałanie 19.2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	10 000 000,00
		Poddziałanie 19.3 – Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	200 000,00
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WK-P)	Oś priorytetowa 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność Działanie 7.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	7 667 960,00
Europejski Fundusz Społeczny (EFS)		Oś priorytetowa 11 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	3 112 000,00
Fundusz wiodący	Wsparcie funkcjonowania LGD (koszty bieżące i aktywizacja/animacja)		2 850 000,00
SUMA LSR			23 829 960,00

- Maksymalna kwota poddziałania 19.2 uzależniona jest od liczby ludności zamieszkującej obszar objęty LSR, tj. powiat nakielski wg stanu na dzień 31.12.2013 r., tj. 86 969 osób,
- Wysokość kosztów na działanie 19.3 PROW ustalono zgodnie z dokumentem „Sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR” na poziomie 2% kwoty limitu przeznaczonej na działanie 19.2 PROW,
- Zgodnie z założeniem PROW min. 50% budżetu LSR przeznaczonego na realizację poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” przeznaczono na przedsięwzięcie związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy (patrz: Przedsiębiorcza Dolina Noteci).
- W przypadku PROW kwota zaplanowana w ramach LSR obok pomocy przewidzianej na wsparcie beneficjentów obejmuje także krajowy wkład środków publicznych pochodzących ze środków własnych beneficjentów, będących podmiotami sektora finansów publicznych w wysokości zapewniającej współfinansowanie wkładu EFRROW,
- Koszty funkcjonowania LGD (koszty bieżące i aktywizacja/animacja) z uwagi wielofunduszowy charakter LSR zostaną pokryte z 1 wyznaczonego funduszu tzw. funduszu wiodącego, który zostanie wskazany LGD przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego (będzie to EFRROW lub EFS).

Tabela 27. Związek między budżetem i planem działania, a celami:

Cel ogólny: Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy		Razem cel szczegółowy	Harmonogram zgodnie z Planem działania		
			2016-2018	2019-2021	2022-2023
			[zł]	[zł]	[zł]
C 1.1	Przedsiębiorcza Dolina Noteci	5 510 284,50	2 400 000,00	3 110 284,50	0,00
C 1.2	Aktywni dla Siebie i Regionu w tym projekty współpracy	3 605 233,00	180 000,00	113 233,00	0,00
			200 000,00	0,00	0,00
	Aktywna Integracja w Dolinie Noteci		3 112 000,00	0,00	0,00
C 1.3	Infrastruktura dla Włączenia Społecznego		0,00	7 667 960,00	0,00
	Infrastruktura dla Lokalnych Inicjatyw	11 864 442,50	2 350 000,00	1 846 482,50	0,00
Razem:		20 979 960,00	8 242 000,00	12 737 960,00	0,00

Cel szczegółowy 1.1 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości do roku 2023 Przedsięwzięcie Przedsiębiorcza Dolina Noteci zrealizowane zostanie w 2 pierwszych interwałach czasowych i służyć będzie tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy (w sumie 52 etaty). Harmonogram wdrażania wynika

z realnego zapotrzebowania na te środki oszacowanego na podstawie złożonych do LGD pomysłów na projekty polegające na utworzeniu lub rozbudowie istniejącego przedsiębiorstwa. W kwocie 5 mln zł wydzielono 1 mln zł na operacje w zakresie zakładania działalności gospodarczej oraz 4 mln zł na operacje w zakresie rozwijania działalności gospodarczej.

Przedsięwzięcia Aktywni dla siebie i regionu oraz Aktywna Integracja w Dolinie Noteci realizowane będą w formule projektów grantowych (głównie niewielkie projekty aktywizujące do pielenia ról społecznych i/lub zawodowych) w ramach Celu szczegółowego 1.2 Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023. W miarę możliwości LGD chce je zatem uruchamiać rok rocznie. Z puli środków przeznaczonych na działanie przedsięwzięcie Aktywna Integracja w Dolinie Noteci LGD zamierza wydzielić kwotę 1 050 000 zł na projekty z zakresu aktywizacji społeczno – zawodowej w wymiarze zatrudnieniowych, dzięki którym 18 mieszkańców obszaru znajdzie zatrudnienie. Wyjaśnienie: w odniesieniu do przedsięwzięcia Aktywna Integracja w Dolinie Noteci całość środków ujęto w pierwszym interwale czasowym mając na uwadze fakt, że w odniesieniu do środków EFS LGD jako podmiot uprawniony do ubiegania się o dofinansowanie będzie realizować 1 projekt grantowy, na który w okresie do końca 2018 r. zostanie podpisana z LGD umowa o dofinansowanie na kwotę całkowitą 3 112 000 zł. Konkursy dla grantobiorców w ramach EFS ogłaszane będą natomiast do roku 2022 włącznie.

W okresie 2016-2018 LGD planuje też realizację 2 projektów współpracy inspirowanych mieszkańców do wspólnych działań oddolnych. Cel szczegółowy 1.3 Poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno-gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023 koncentruje się na projektach infrastrukturalnych generujących stosunkowo wysokie koszty (rewitalizacja oraz niekomercyjna infrastruktura kulturowa, turystyczna i rekreacyjna), które będą realizowane równolegle do tzw. „projektów miękkich” w ramach Celu szczegółowego 1.2 jako elementy uzupełniające (towarzyszące) lokalnym aktywnościom..

Tabela 28. Budżet przeznaczony na wsparcie grup defaworyzowanych opisanych w LSR:

Nazwa przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Grupa defaworyzowana objęta wsparciem/uzasadnienie	Kwota [PLN]
Przedsiębiorcza Dolina Noteci	EFROW	Grupa defaworyzowana ze względu na dostęp do rynku pracy - preferencje na kryteriach wyboru operacji w zakresie podejmowania działalności gospodarczej dla Wnioskodawców z grupy defaworyzowanej	1 500 000,00
Aktywni dla Siebie i Regionu	EFROW	Dzieci i młodzież oraz osoby starsze - preferencje na kryteriach wyboru dla grantów skierowanych do wskazanej grupy dlatego budżet całego przedsięwzięcia traktuje się jako przeznaczony na wsparcie grup defaworyzowanych.	293 233,00
Aktywna Integracja w Dolinie Noteci	EFS	Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym - grupa docelowa wszystkich zaplanowanych działań w ramach przedsięwzięcia dlatego budżet przedsięwzięcia całościowo traktuje się jako przeznaczony na wsparcie grup defaworyzowanych	3 112 000,00
Suma			4 905 233,00

2. Opis powiązania budżetu z celami LSR

Tabela 29. Powiązanie budżetu z celami LSR i przedsięwzięciami LSR

WDRAŻANIE LSR ORAZ PROJEKTY WSPÓŁPRACY					
Przedsięwzięcia	Wartość [PLN]	Cele szczegółowe LSR	Wartość [PLN]	Cel ogólny LSR	Wartość [PLN]
1.1.1 Przedsiębiorcza Dolina Noteci	5 510 284,50	1.1 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości do roku 2023	5 510 284,50	1. Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy	20 979 960,00
1.2.1 Aktywni dla Siebie i Regionu	493 233,00	1.2 Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023	3 605 233,00		
1.2.2 Aktywna Integracja w Dolinie Noteci	3 112 000,00				
1.3.1 Infrastruktura dla Włączenia Społecznego	7 667 960,00	1.3 Poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno-gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023	11 864 442,50		
1.3.2 Infrastruktura dla Lokalnych Inicjatyw	4 196 482,50				
				Suma ogółem	20 979 960,00
Funkcjonowanie LGD (biuro i organy) oraz działania aktywizujące i animacyjne służące prawidłowej realizacji celów LSR (w tym realizacja planu komunikacji)				Funkcjonowanie LGD	2 850 000,00
				RAZEM LSR	23 829 960,00

Jak zestawiono powyżej mając na uwadze w szczególności charakter planowanych w ramach LSR operacji najwięcej środków finansowych przeznaczono na realizację Celu szczegółowego 1.3 zakładającego inwestycje w rozwój ogólnodostępnej infrastruktury publicznej, która jak pokazuje dotychczasowe doświadczenie LGD generuje stosunkowo wysokie koszty.

3. Zasady premiowania projektów, w których wkład własny Wnioskodawcy przekracza intensywność pomocy:

Intensywność pomocy dla poszczególnych przedsięwzięć w ramach LSR została szczegółowo określona w rozdziale V LSR Cele i wskaźniki.

Projekty, w ramach których wkład własny Wnioskodawcy przekracza intensywność pomocy premiowane są w dwojaki sposób:

- **po pierwsze** – poprzez preferencje w ramach lokalnych kryteriów wyboru w ramach następujących przedsięwzięć LSR:
 - o Przedsięwzięcie II - Aktywni dla Siebie i Regionu – Grantobiorcy w ramach Projektów Grantowych,
 - o Przedsięwzięcie III - Aktywna Integracja w Dolinie Noteci – Grantobiorcy w ramach Projektów Grantowych:

Nazwa kryterium	Szczegółowy opis kryterium
Wysokość wkładu własnego Grantobiorcy	Kryterium preferuje granty o wkładzie własnym Grantobiorcy przekraczającym intensywność pomocy przewidzianej w ramach Przedsięwzięcia

- o Przedsięwzięcie I - Przedsiębiorcza Dolina Noteci (operacje w zakresie rozwijania działalności gospodarczej),
- o Przedsięwzięcie IV - Infrastruktura dla Włączenia Społecznego,
- o Przedsięwzięcie V - Infrastruktura dla Lokalnych Inicjatyw.

Nazwa kryterium	Szczegółowy opis kryterium
Wysokość wkładu własnego Wnioskodawcy	Kryterium preferuje operacje o wkładzie własnym Wnioskodawcy przekraczającym intensywność pomocy przewidzianej w ramach Przedsięwzięcia

- **po drugie** – w przypadku równej liczby punktów o miejscu na liście operacji wybranych decyduje:
 - a. w pierwszej kolejności – **wysokość wkładu własnego Wnioskodawcy**, tj. Wnioskodawca zakładający większy udział wkładu własnego w kosztach kwalifikowalnych zostanie sklasyfikowany na wyższym miejscu listy operacji wybranych,
 - b. w dalszej kolejności – decyduje data i godzina złożenia wniosku o przyznanie pomocy w miejscu wskazanym w ogłoszeniu o naborze.

ROZDZIAŁ IX. Plan komunikacji

W niniejszym rozdziale zawarto plan komunikacji, który stanowi podstawę prowadzenia działań informacyjno-promocyjnych w obrębie Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność dla obszaru powiatu nakielskiego na lata 2016-2023 (LSR).

Głównym celem Planu Komunikacji jest udzielanie wszechstronnej informacji o działaniach planowanych w ramach LSR oraz postępach w ich wdrażaniu, a także promowanie LSR i działalności LGD wśród ogółu mieszkańców obszaru LSR tj. mieszkańców powiatu nakielskiego.

Działania komunikacyjne zaproponowane przez LGD dla okresu 2016-2023 oraz odpowiadające im środki przekazu zostały sformułowane na podstawie:

- a) **wyników ewaluacji wewnętrznej z 2014 r** czyli dotychczasowych doświadczeń LGD we współpracy z lokalnymi środowiskami – pod koniec 2014 r. LGD przeprowadziło „Badania jakościowe lokalnych liderów z obszaru LSR”, w ramach którego wykonano m.in. sondaż diagnostyczny wśród lokalnych liderów obszaru LSR (ankieta na próbie **127 osób**).

Na str. 44 raportu z badań opracowanego przez dr. Wojciecha Kniecia (UMK Toruń) czytamy:

„Badani bardzo dobrze oceniali wysiłki Partnerstwa w kierunku promowania samej organizacji, jak i efektów jej pracy.

Jest prasa, jest telewizja, radio. Bardzo dobra strona w internecie.

Jesteśmy bodajże najbardziej znaną organizacją w okolicy Nakła. Na pewno bardzo dobry efekt daje to, że są bardzo duże imprezy, masa ludzi wie o nas.

Sugerowano, aby zwiększyć liczbę imprez środowiskowych, organizowanych lokalnie, poszerzających wiedzę o LGD wśród do tej pory mało aktywnych w aplikowaniu o środki obszarów”.

Powyższe pozwala na stwierdzenie, iż stosowane dotychczas przez LGD środki komunikacji były jak najbardziej oczekiwane i adekwatne do potrzeb lokalnego środowiska. Działania te niewątpliwie powinny być zatem kontynuowane.

- b) **rozmów z mieszkańcami obszaru**, a także przedstawicielami lokalnych samorządów i instytucji kultury, przedsiębiorców oraz organizacji i instytucji zajmujących się szeroko rozumianą pomocą społeczną i wsparciem lokalnego rynku pracy prowadzonymi w całym procesie opracowywania LSR (patrz. rozdział II Partycypacyjny charakter LSR).
- c) **sondażu ankietowego** - dodatkowo w listopadzie 2015 r. LGD przeprowadziło wśród mieszkańców obszaru LGD badanie sondażowe w postaci ankiety „Ankieta – plan komunikacji”, której wersja elektroniczna dostępna była zarówno na stronie internetowej LGD oraz lokalnych samorządów, a także w wersji papierowej dystrybuowana była za pośrednictwem biura promocji lokalnych gmin, urzędu pracy, OPS oraz wiodących organizacji pozarządowych obszaru LSR.

Pomimo, krótkiego okresu badania na ankietę odpowiedziało 54 mieszkańców obszaru LGD.

Jak wynika z poniższego zestawienia w opinii badanych najbardziej oczekiwanymi sposobami komunikowania na linii LGD – społeczności lokalne są:

Tabela 30. Oczekiwane sposoby komunikacji na linii LGD – społeczność lokalna

Załącznik nr 1. Procedura aktualizacji LSR.

Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk” prowadzi działania w oparciu o zasady szerokiej partycypacji społecznej. W procesie wdrażania i aktualizacji LSR LGD zamierza zatem w jak największym stopniu angażować lokalne społeczności.

Za proces wdrażania, a także formułowania ew. propozycji w zakresie aktualizacji LSR odpowiedzialny jest Zarząd Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk”, który przedkłada zatwierdzone uchwałą Zarządu zmiany w LSR do akceptacji Samorządu Województwa. Zarząd zobowiązany zostaje do konsultowania zmian w LSR ze wszystkimi członkami i partnerami LGD, a także społecznością lokalną obszaru LSR.

Proces aktualizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność jest niewątpliwie powiązany z procesem ewaluacji i monitoringu, bowiem aktualizacja LSR będzie warunkowana oceną procesu wdrażania oraz czynników zewnętrznych wpływających na ten proces. Aktualizacja LSR będzie zatem wynikiem analizy takich czynników jak:

- charakter i dynamika zmian uwarunkowań rozwojowych obszaru objętego LSR,
- efekty realizacji celów i przedsięwzięć zaplanowanych w LSR,
- skuteczność procesu zarządzania wdrażaniem strategii.

Wyniki monitorowania i raporty z ewaluacji LSR podlegają będą każdorazowo dokładnej analizie przez Zarząd LGD oraz będą wykorzystywane w przypadku wprowadzania zmian w LSR. Wszystkie zmiany w LSR przeprowadzane będą w oparciu o opinie mieszkańców i parterów z uwzględnieniem ich uwag i wniosków.

Zarówno wdrażanie, jak i monitorowanie strategii mają charakter ciągły. Zakłada się, iż w wyniku stale prowadzonych analiz aktualizacja LSR będzie mogła następować:

- okresowo – na początku każdego roku kalendarzowego, po dokonaniu podsumowania wykonania LSR za rok poprzedni (sprawozdanie Zarządu podczas Walnego Zebrania Członków),
- doraźnie – jako skutek kluczowych zmian w sposobie wdrażania LSR.

Do podejmowania decyzji o aktualizacji LSR Partnerstwo będzie uwzględniało takie czynniki jak:

- liczba projektów zgłaszanych przez podmioty lokalne,
- jakość merytoryczna i techniczna projektów,
- poziom realizacji celów i wskaźników LSR (zbieżność działań wdrożeniowych a potrzeby wynikające z LSR),
- poziom osiągania zakładanych rezultatów przez projektodawców,
- wartość wkładu własnego podmiotów lokalnych,
- liczba beneficjentów pośrednich i bezpośrednich realizowanych projektów,
- zmiana wewnętrznych uwarunkowań rozwoju obszaru objętego LSR.

W zależności zatem od powyższych uwarunkowań aktualizacja LSR może pociągać za sobą zmiany strategii w różnym zakresie może obejmować również zmianę przedsięwzięć oraz celów szczegółowych i wskaźników realizacji strategii.

W procesie aktualizacji LSR, podobnie jak w procesie wdrażania LSR, duży nacisk położony zostanie na zachowanie zasad partnerstwa, jak najszerzego udziału wszystkich mieszkańców analizowanego obszaru, zasad jawności i przejrzystości oraz zasad aktualności i systematyczności.

Oznacza to, że:

- proces aktualizacji będzie odpowiednio promowany – za pomocą takich narzędzi jak: strona internetowa LGD i lokalnych samorządów, portale społecznościowe, ogłoszenia prasowe, komunikaty radiowe, itp.
- w procesie aktualizacji będą wykorzystywane stosowne narzędzia konsultacyjne, w tym: rozmowy, spotkania, warsztaty, ankiety, e-konsultacje itp.
- do procesu aktualizacji zaproszeni zostaną reprezentanci lokalnych środowisk – w sytuacji wystąpienia okoliczności wymagających aktualizacji LSR w szczególności w obrębie zapisanych w LSR przedsięwzięć, celów szczegółowych wskaźników realizacji LSR - LGD zobowiązana jest przeprowadzić po min. 1 **spotkaniu konsultacyjnym otwartym** w każdej z 5-ciu gmin obszaru LSR tj. Kcyni, Mroczy, Nakle nad Notecią, Sadkach i Szubinie.
- W uzasadnionych przypadkach, gdy z przyczyn niezależnych od LGD nie jest możliwym przeprowadzenie spotkań konsultacyjnych otwartych LGD, o których mowa powyżej LGD zobowiązane jest przeprowadzić przynajmniej 7-mio dniowe (dni kalendarzowe) e-konsultacje.
- powyższy zapis konieczności organizowania spotkania konsultacyjnego otwartego w nie dotyczy także zmian w LSR wynikających z dostosowania LSR do zmieniających lub wprowadzanych dokumentów wyższego rzędu (m.in. aktów prawnych, wytycznych, zapisów programów w ramach, których finansowana jest LSR), a także wynikających z wezwań Samorządu Województwa - w takiej sytuacji LGD zobowiązane jest przeprowadzić przynajmniej 7-mio dniowe (dni kalendarzowe) e-konsultacje.

Organem, do którego kompetencji zgodnie zapisami § 23 ust. 9 pkt. 8) Statutu Stowarzyszenia (obowiązuje od 02.12.2016 r.) należy podjęcie ostatecznej decyzji o wprowadzeniu zmian do LSR, jest Zarząd Stowarzyszenia. Decyzja ta powinna uwzględniać efekty przeprowadzonych wcześniej konsultacji. W przypadku zmian w obrębie zapisanych w LSR przedsięwzięć, celów szczegółowych wskaźników realizacji LSR decyzja Zarządu poprzedzona jest dodatkowo opinią Zespołu Roboczego ds. opiniowania zmian w

Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność dla obszaru powiatu nakielskiego na lata 2016-2023 (LSR), powołanego uchwałą nr 7/2017 Walnego Zebrania Członków z dnia 28 lutego 2017 r.

Załącznik nr 2. Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu.

Organem odpowiedzialnym za proces monitoringu i ewaluacji LGD oraz LSR jest Zarząd Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Krainy i Pałuk”.

Działania monitoringowe i ewaluacyjne realizowane będą przez LGD z uwzględnieniem zapisów Wytycznych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

I. Monitoring

W systemie monitorowania LSR na lata 2016-2023 wyróżniono cztery najważniejsze elementy:

1. **Analiza celów** – podstawą monitorowania jest poprawne i przejrzyste planowanie. Zakłada się, że analiza ta w Partnerstwie dla Krainy i Pałuk będzie realizowana w oparciu o matryce logiczne przedsięwzięć zaplanowanych w ramach LSR, które ułatwiają odczytywanie związków pomiędzy zakładanymi celami oraz działaniami i oczekiwanymi rezultatami wyrażonymi w formie mierzalnych wskaźników. Analiza ta będzie prowadzona minimum każdorazowo przed i po zakończeniu każdego z naborów wniosków w ramach LSR.
2. **Przegląd procedur wdrażania** - służyć będzie przede wszystkim ясному ustaleniu – „co jest robione przez kogo?”, dzięki dokonaniu takiego przeglądu uzyskuje się wyjaśnienie dotyczące roli, funkcji i odpowiedzialności poszczególnych osób i organów biorących udział we wdrażaniu LSR (Zarząd, Rada, Biuro LGD). Procedury wdrażania będą podlegały sprawdzaniu i ewentualnej weryfikacji min. raz na rok.
3. **Przegląd wskaźników**. Podczas planowania Lokalnej Strategii Rozwoju przyjęto szereg wskaźników na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania, ich weryfikacja będzie służyła nie tylko sprawdzaniu czy poprawnie realizowana jest umowa na dofinansowanie LSR, lecz przede wszystkim czy LGD zbliża się do osiągania założonych w LSR celów. Podstawą weryfikacji osiąganych wskaźników będą zarówno złożone w LGD wnioski o dofinansowanie na etapie ubiegania się o przyznanie pomocy (weryfikacja wstępna realizacji wskaźników) jak również ankiety monitorujące beneficjentów składane po zakończeniu realizacji operacji/projektu w ramach LSR (ostateczna weryfikacja realizacji wskaźnika). Wstępny przegląd wskaźników będzie następował zatem każdorazowo już po zakończonym w ramach LSR naborze wniosków o przyznanie pomocy.
4. **Monitorowanie wydatkowania środków** - systematyczna obserwacja realizacji budżetu LSR, a więc weryfikowanie czy środki LSR wydawane są zgodnie z ich przeznaczeniem. Weryfikacja budżetu dotyczyć będzie zarówno działań beneficjentów LSR jak również działań własnych LGD i dokonywana będzie min. raz na kwartał. Podstawę monitorowania finansowego postępu realizacji LSR będą m.in. umowy na realizację operacji w ramach LSR, wnioski o płatność czy ankiety monitorujące.
5. **Monitoring operacyjny**. W trakcie realizacji LSR realizowane będą również wizyty monitorujące w miejscach realizacji poszczególnych projektów dofinansowanych w ramach LSR. Bezpośredni kontakt z beneficjentami pozwala na wczesne wykrywanie ewentualnych błędów oraz szybką ich naprawę, a tym samym uniknięcie sytuacji, które w poważny sposób mogłyby zagrozić realizacji projektu a tym samym wpłynąć negatywnie na wdrażanie LSR. Monitoring operacyjny (wizja lokalna na miejscu realizacji operacji) prowadzony będzie przynajmniej raz w czasie trwania każdego z projektów realizowanych w ramach LSR (okres realizacji projektu lub okres trwałości).
6. **Raportowanie**. W procesie monitorowania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność dla obszaru powiatu nakielskiego na lata 2016-2023 przyjęto dwie metody raportowania:
 - a. Raporty pisemne na temat postępów realizacji działań LSR w postaci okresowych (rocznych) sprawozdań z realizacji LSR przygotowywanych przez Biuro i Zarząd LGD.
 - b. Spotkania Zarządu LGD i Biura z członkami Organu decyzyjnego (Rady), partnerami LGD i beneficjentami służące przeglądowi postępu prac i osiąganych rezultatów w stosunku do planów (min. 1 spotkanie w każdym roku realizacji LSR – spotkanie podsumowujące rok).

Odpowiedzialność za bieżący monitoring przez cały okres wdrażania LSR spoczywać będzie jak wskazano powyżej bezpośrednio na Zarządzie LGD. Zarząd winien jednak ściśle współpracować w tym zakresie z Radą odpowiedzialną za ocenę i wybór operacji w ramach LSR oraz Dyrektorem biura LGD.

II. Ewaluacja

Ewaluacja służyć będzie m.in. ustaleniu następujących zmiennych (elementów) na etapie wdrażania LSR – ewaluacja on-going i po zakończeniu wdrażania – ewaluacja ex-post:

- rzeczywistej realizacji LSR w odniesieniu do założeń programowych.
- ocena znajomości celów LSR w środowisku lokalnym,
- poziomu promocji LSR przez LGD w środowisku lokalnym.
- oceny znajomości LGD w środowisku lokalnym,
- oceny realnego wpływu LGD na aktywizację środowiska lokalnego,
- oceny efektywności pracy Biura, Rady i Zarządu LGD.

Załącznik nr 6 do Aneksu nr 10 do Umowy nr 00002-6933-UM02200001/15 z dnia 19 maja 2016r.

Załącznik nr 3. Plan działania wskazujący harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników produktu.

CEL OGÓLNY nr 1	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			RAZEM 2016-2023		Program	Poddziałanie/zakres programu
		Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastającego	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastającego	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastającego	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowanie wsparcia w PLN		
Cel szczegółowy 1.1 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości do roku 2023														
PRZEDSIĘBIORCZA DOLINA NOTECI	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa w ramach środków LSR	10 szt.	33,33%	500 000,00	20 szt.	100 %	1 000 000,00	0 szt.	0	0,00	30	1 500 000,00	PROW	Realizacja LSR
	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa w ramach środków LSR	8 szt.	44,44%	1 900 000,00	10 szt.	100%	2 110 284,50	0 szt.	0	0,00	18	4 010 284,50		Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 1.1				2 400 000,00			3 110 284,50			0,00		5 510 284,50		
Wskaźnik rezultatu 1 ¹⁾														

¹⁾ Dotyczy funduszu EFRR i EFS.

Cel szczegółowy 1.2 Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023													PROW/RPO	
1.2.2 AKTYWNA INTEGRACJA W DOLINIE NOTECI Przedsięwzięcie	Liczba szkoleń z zakresu ochrony środowiska i/lub zmian klimatu zrealizowanych w ramach LSR	1 szt.	33,33%		2 szt.	100%			0 szt.	0,00 %		3 szt.	Realizacja LSR - granty	
	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	1 szt.	50%		1 szt.	100%			0 szt.	0,00 %		2 szt.	Realizacja LSR - granty	
	Liczba wydawnictw informacyjno – promocyjnych nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów zrealizowanych w ramach LSR	0 szt.	0,00%		3 szt.	100%			0 szt.	0,00 %		3 szt.	Realizacja LSR - granty	
	Liczba wydarzeń promocyjnych lub kulturalnych zrealizowanych ze środków LSR nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów, w tym w zakresie turystyki i rekreacji.	4 szt.	44,44%		5 szt.	100%			0 szt.	0,00 %		9 szt.	Realizacja LSR - granty	
	Liczba przedsięwzięć edukacyjnych i/lub rekreacyjnych nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów zrealizowanych w ramach LSR	6 szt.	85,715%		1 szt.	100%			0 szt.	0,00 %		7 szt.	Realizacja LSR - granty	
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy w ramach LSR	7 szt.	100%		0 szt.	0,00%			0 szt.	0,00%		7 szt.	Współpraca	
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	2 szt.	100%		0 szt.	0,00%			0 szt.	0,00%		2 szt.	Współpraca	
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	450 os.	100 %		0 os.	0,00 %			0 os.	0,00 %		450 os.	Realizacja LSR – granty	
	Razem cel szczegółowy 1.2			3 492 000,00					113 233,00				3 605 233,00	

Wskaźnik rezultatu 1 – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	14 os.	42,42%	n/d	19 os.	100%	n/d	0	0,00%	n/d	33 os.	n/d	RPO (EFS)	Realizacja LSR - granty
	8 os.	44,44%	n/d	10 os.	100%	n/d	0	0,00%	n/d	18 os.	n/d	RPO (EFS)	Realizacja LSR – granty
	101 os.	39,92%	n/d	133 os.	92,49 %	n/d	19 os.	100%	n/d	253 os.	n/d	RPO (EFS)	Realizacja LSR – granty
Cel szczegółowy 1.3 Poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno – gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023													
PROJEKT WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO	PROW/RPO												
Przedsięwzięcie 1.3.1 INFRASTRUKTURA DLA WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0 szt.	0,00%	10 szt.	100%	7 667 960,00	0 szt.	0,00%	0,00	10 szt.	7 667 960,00	RPO (EFRR)	Realizacja LSR
Przedsięwzięcie 1.3.2 INFRASTRUKTURA DLA LOKALNYCH INICJATYW	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej dofinansowanych w ramach LSR	5 szt.	62,50%	3 szt.	100%	900 000,00	0 szt.	0,00%	0,00	8 szt.	1 661 998,41	PROW	Realizacja LSR
	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury kulturalnej dofinansowanych w ramach LSR	3 szt.	50%	3 szt.	100%	1 450 000,00	0 szt.	0,00%	0,00	6 szt.	2 534 484,09		Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 1.3						2 350 000,00			0,00				
Wskaźnik rezultatu 1 – Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów		0 os.	0,00%	n/d	2 188 os.	100%	n/d	0 os.	0%	2 188 os.	n/d	RPO (EFRR)	Realizacja LSR
Razem cel ogólny 1						8 242 000,00			0,00				
Razem LSR						8 242 000,00			0,00				
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW													
											% budżetu poddziałania Realizacji LSR		
											55,10%		

WYJAŚNIENIE: w odniesieniu do Przedsięwzięcia 1.2.2. Aktywna Integracja w Dolinie Noteci całość środków ujęto w okresie 2016-2018 mając na uwadze fakt, że w odniesieniu do środków EFS LGD jako podmiot uprawniony do ubiegania się o dofinansowanie będzie realizować 1 projekt grantowy, na który w okresie do końca 2018 r. zostanie podpisana z LGD umowa o dofinansowanie na kwotę całkowitą 3 112 000 zł. Konkursy dla grantobiorców w ramach EFS ogłaszane będą natomiast do roku 2022 włącznie.

załącznik nr 7 do Aneksu nr 10 do Umowy nr 00002-6935-U40200001/15
z dnia 19 maja 2016r.

Załącznik nr 4. Budżet LSR w podziale na poszczególne EFSI i zakresy wsparcia.

4a. Budżet LSR.

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)					
	PROW	RPO		PO RYBY	Fundusz wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR (art. 35 ust.1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	10 000 000,00 zł	3 112 000,00 zł	7 667 960,00 zł	0,00 zł		20 779 960,00 zł
Współpraca (art. 35 ust.1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	200 000,00 zł			0,00 zł		200 000,00 zł
Koszty bieżące (art. 35 ust.1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	2 320 000,00 zł	2 320 000,00 zł
Aktywizacja (art. 35 ust.1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	530 000,00 zł	530 000,00 zł
Razem	10 200 000,00 zł	3 112 000,00 zł	7 667 960,00 zł	0,00 zł	2 850 000,00 zł	23 829 960,00 zł

4b. Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020.

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	RAZEM
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	3 692 778,19 zł	2 110 739,31 zł		5 803 517,50 zł
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	2 670 221,81 zł		1 526 260,69 zł	4 196 482,50 zł
Razem	6 363 000,00 zł	2 110 739,31 zł	1 526 260,69 zł	10 000 000,00 zł

Załącznik nr 5. Plan komunikacji.

1. Główne cele i przesłanki leżące u podstaw opracowania planu.

Główną przesłanką leżącą u podstaw opracowania planu komunikacji jest obowiązek zapewnienia przez LGD aktywnego, ciągłego i szeroko rozumianego uczestnictwa społeczności lokalnej obszaru Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność tj. powiatu nakielskiego, w jej bieżącym wdrażaniu oraz kreowanie lokalnych liderów, którzy dzięki swojemu zaangażowaniu mogą przyczynić się do rozwoju całego obszaru i osiągnięcia założonych w LSR celów.

Głównym celem Planu Komunikacji jest udzielanie wszechstronnej informacji o działaniach planowanych w ramach LSR, postępach w jej wdrażaniu, a także promowanie LSR i działalności LGD wśród ogółu mieszkańców obszaru LSR tj. mieszkańców powiatu nakielskiego.

Za prawidłową realizację działań zaplanowanych w ramach Planu komunikacji odpowiada biuro LGD.

